การศึกษาแนวทางส่งเสริมการเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์เพื่อการออม และลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สุรวิช ยิ่งสิทธิสวัสดิ์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต
วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2556

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์เรื่องการศึกษาแนวทางส่งเสริมการเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์เพื่อการออม และลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีเนื่องมาจากผู้เขียนได้รับความร่วมมือในการให้ข้อมูลคำปรึกษาข้อเสนอแนะจากบุคคลหลายท่าน ในลำดับแรกผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร. รวิน ระวิวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ที่ให้ที่ได้ให้ความกรุณาสละเวลาในการให้คำปรึกษา ข้อแนะนำ ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในการทำสารนิพนธ์ ตลอดจนช่วยตรวจทานและแก้ไขสารนิพนธ์ให้ถูกต้องและสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์พัลลภา ปีติสันต์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์พลิศา รุ่งเรืองที่กรุณาสละเวลามาเป็นกรรมการในการสอบสารนิพนธ์ในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึก เจ้าหน้าที่การตลาด ผู้ลงทุนทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์เสียสละเวลาอันมีค่าในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการจัดทำสารนิพนธ์

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดลทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาให้ความรู้ให้กับผู้เขียน

ขอขอบพระคุณบิดา มารดา ผู้ซึ่งคอยให้การสนับสนุนผู้เขียน รวมถึงส่งสริมให้ผู้เขียนได้ศึกษาที่วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดลแห่งนี้

ขอขอบคุณภรรยา ผู้ซึ่งเสียสละเวลา และเป็นกำลังใจให้กับผู้เขียน

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่นวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล สาขาการจัดการ 15A ทุกท่าน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือด้วยดีมาโดยตลอด

สุรวิช ยิ่งสิทธิสวัสดิ์

สารนิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาแนวทางส่งเสริมการเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์เพื่อการออม และลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต

วันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2556

สุรวิช ยิ่งสิทธิสวัสดิ์

ชื่อ นามสกุล

ผู้วิจัย

.....	.....
รวิน ระวิวงศ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์พัลลภา ปีติสันต์
Ph.D. (Engineering Management)	Ph.D. (International Business)
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์	ประธานกรรมการสอบสารนิพนธ์
.....	.....
รองศาสตราจารย์อรรณพ ตันละมัย, Ph.D.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์พลิศา รุ่งเรือง
คณบดี	Ph.D. (Human Resource Management)
วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล	กรรมการสอบสารนิพนธ์

การศึกษาแนวทางส่งเสริมการเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์เพื่อการออม และลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

Education of how to encourage for opening stock trading account in order to saving & investment in Stock Exchange of Thailand

สุรวิช ยิ่งสิทธิสวัสดิ์ 5550087

กจ.ม.

คณะกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : รวิน ระวิวงศ์ Ph.D. (Engineering Management)., ผู้ช่วยศาสตราจารย์พัลลภา ปีติสันต์ Ph.D. (International Business)., ผู้ช่วยศาสตราจารย์พลิศา รุ่งเรือง Ph.D. (Human Resource Management).

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา และค้นหาแนวทางการส่งเสริมการเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ และลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ โดยทำการศึกษาจากผู้ที่มีการเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์แล้ว, ผู้ที่ยังไม่มีการเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ และเจ้าหน้าที่การตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกอย่างไม่เป็นทางการ

ในการศึกษาจะใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสำคัญที่ผู้ลงทุนใช้ในการตัดสินใจลงทุน

ผลการศึกษา พบว่าเหตุผลที่ผู้ถูกสัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความสนใจลงทุนเกี่ยวกับหุ้นเนื่องจากมีเพื่อน หรือคนรู้จักแนะนำ หรือมีคนในครอบครัวลงทุนอยู่แล้วแต่ยังไม่สนใจลงทุนเนื่องจากเหตุผลต่างๆ เช่น ต้องใช้เงินลงทุนสูง, เป็นเรื่องยาก ไม่เข้าใจ และรู้สึกว่าเสี่ยงเกินไป โดยบางเหตุผลเป็นความเข้าใจที่ผิด จึงส่งผลให้ให้ละเลย หรือตัดสินใจในการลงทุนในสินทรัพย์ต่างๆผิดไปหรือเลือกตัดสินใจที่จะไม่ลงทุน

คำสำคัญ : การตัดสินใจ/ลงทุน/บัญชีซื้อขาย/หลักทรัพย์/ออม/

36 หน้า

สารบัญ

		หน้า
กิตติกรรมประกาศ		**ข**
บทคัดย่อ		**ค**
สารบัญ		**ง**
สารบัญตาราง		**ฉ**
บทที่ 1	**บทนำ**	**1**
	ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา	**1**
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	**2**
	ขอบเขตการวิจัย	**2**
	คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	**3**
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	**3**
บทที่ 2	**ทบทวนวรรณกรรม**	**4**
	แนวคิดเกี่ยวกับการออม	**4**
	ภาพรวมระบบการออมของประเทศไทย	**5**
	ทฤษฎีการลงทุน	**5**
	แนวความคิดเกี่ยวกับความเสี่ยงจากการลงทุน	**9**
	ทฤษฎีพฤติกรรมของนักลงทุน	**10**
	แนวคิดเรื่องแรงจูงใจ	**11**
	การวิเคราะห์ในด้านจิตวิทยา	**12**
	การวิเคราะห์ทางด้านประชากรศาสตร์	**14**
	วัตถุประสงค์ในการลงทุน	**14**
	ทฤษฎีการตัดสินใจ	**15**
	พฤติกรรมการออม และการลงทุน	**16**

สารบัญ(ต่อ)

บทที่ 3	**วิธีการดำเนินงานวิจัย**	**21**
	แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา	**21**
	ข้อมูลปฐมภูมิ	**21**
	ข้อมูลทุติยภูมิ	**21**
	ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง	**22**
	วิธีเลือกตัวอย่าง	**22**
	เครื่องมือวิจัย : แนวคำถามหลักที่ใช้ในการสัมภาษณ์	**22**
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	**23**
	การวิเคราะห์ข้อมูล	**23**
บทที่ 4	**ผลการวิจัย**	**24**
	ข้อมูลทั่วไปด้านประชากรศาสตร์	**24**
บทที่ 5	**บทอภิปราย**	**31**
บทที่ 6	**บทสรุป**	**33**
	ข้อจำกัดในการวิจัย	**33**
บรรณานุกรม		**34**
ประวัติผู้วิจัย		**36**

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
4.1	ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ถูกสัมภาษณ์ จำแนกตามเพศ	24
4.2	ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ถูกสัมภาษณ์ จำแนกตามช่วงอายุ	25
4.3	ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ถูกสัมภาษณ์ จำแนกตามระดับการศึกษา	25
4.4	ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ถูกสัมภาษณ์ จำแนกตามสาขาที่จบการศึกษา	26
4.5	ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ถูกสัมภาษณ์ จำแนกตามช่วงรายได้	26
4.6	ข้อมูลแสดงจำนวนสินทรัพย์ที่ผู้ถูกสัมภาษณ์ถือครอง	27
4.7	ข้อมูลแสดงจำนวนผู้ถูกสัมภาษณ์ที่มีบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์	27
4.8	ข้อมูลแสดงระยะเวลาของผู้ถูกสัมภาษณ์ที่ยังไม่มีบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ แต่รู้จัก และสนใจการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์	28
4.9	ข้อมูลแสดงจำนวนเงินที่ผู้ถูกสัมภาษณ์คิดว่าต้องใช้ในการเริ่มลงทุน ในตลาดหลักทรัพย์	28
4.10	ข้อมูลแสดงเหตุผลที่ทำให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ที่ไม่ได้เป็นเจ้าหน้าที่ การตลาดหลักทรัพย์สนใจลงทุนเกี่ยวกับหุ้น	29
4.11	ข้อมูลแสดงเหตุผลที่ทำให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ที่สนใจลงทุนเกี่ยวกับหุ้น ยังไม่เปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์	29
4.12	ข้อมูลแสดงข้อแนะนำแนวทาง หรือวิธีที่จะช่วยส่งเสริม ให้มีการเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์	30

บทที่ 1
บทนำ

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันครัวเรือนในประเทศไทยมีอัตราการออมในระดับต่ำ โดยข้อมูลจากรายได้ประชาชาติปี 2553 การออมของครัวเรือนมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 8 ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ(GDP : Gross Domestic Product)ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับที่น้อย โดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศมาเลยเซีย และจีน ที่การออมภาคครัวเรือนมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 25 ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ(ที่มา : ทำอย่างไรให้กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ และกองทุนสำรองเลี้ยงชีพตอบโจทย์การออมระยะยาวของคนไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ; สถาบันวิจัยเพื่อตลาดทุน) ทำให้ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศไทยมีปัญหาเงินออมไม่เพียงพอสำหรับวัยเกษียณ เพราะรายได้ที่เคยได้จากการทำงานจะหมดไป แต่ยังคงต้องมีค่าใช้จ่ายต่างๆในการดำรงชีวิตอยู่ ไม่ว่าจะเป็นค่าครองชีพต่างๆ ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล

การออม และลงทุนของภาคครัวเรือนมีได้หลายรูปแบบ เช่น การฝากเงินกับธนาคารพาณิชย์ การซื้อสลากออมทรัพย์ การซื้อหลักทรัพย์ การซื้อพันธบัตร การซื้อตราสารหนี้(หุ้นกู้) การซื้อสังหาริมทรัพย์ การซื้อโลหะมีค่าการซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิต ฯลฯ ซึ่งเป็นรูปแบบการออมและลงทุนที่มีความแตกต่างหลากหลายแตกต่างกันไป ซึ่งความแตกต่างนี้จะมีความสัมพันธ์กับลักษณะที่แตกต่างของลักษณะประชากร อาทิ ลักษณะความแตกต่างด้านเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ที่อยู่ อาชีพ เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ระดับการศึกษา และฐานะครอบครัว มีความสัมพันธ์กับรูปแบบของการออมเงินที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ทั้งนี้คนไทยส่วนใหญ่มีการออมในรูปแบบของการฝากเงินกับธนาคารพาณิชย์สูงที่สุด ทั้งที่การฝากเงินในธนาคารพาณิชย์ ให้ผลตอบแทนต่ำกว่า การออม และลงทุนในสินทรัพย์ประเภทอื่น

ประเทศไทยในปัจจุบันมี ประชากรประมาณ 64,623,000 คน(ที่มา : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล) แต่มีจำนวนบัญชีเงินฝากในธนาคารพาณิชย์ 82,973,549 บัญชี(ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย)ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 128 ของจำนวนประชากร ในทางกลับกันการลงทุนในหลักทรัพย์(หุ้น) ซึ่งเป็นสินทรัพย์ที่ให้ผลตอบแทนสูงสุด แต่ประชากรไทยกลับมีการเปิดบัญชีเพื่อซื้อขายหลักทรัพย์เพียง 946,517 บัญชี คิดเป็นร้อยละ 1.46 ของจำนวนประชากรทั้ง

ประเทศ และเมื่อเทียบจำนวนบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ต่อจำนวนประชากรวัยผู้ใหญ่(19 ปี ขึ้นไป) คิดเป็นจำนวนร้อยละ 1.60 ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนที่น้อยมาก และเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างประเทศออสเตรเลีย ซึ่งประชากรจำนวน 6.68 ล้านคน มีการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ออสเตรเลีย โดยคิดเป็นจำนวนร้อยละ 38 ของประชากรวัยผู้ใหญ่(ที่มาAustralian share ownership study : Australian securities exchange) และในฮ่องกง ประชากรจำนวน 2.15 ล้านคน มีการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ โดยคิดเป็นจำนวนร้อยละ 35.8% ของประชากรวัยผู้ใหญ่(ที่มา Retail Investor Survey 2011: Hong Kong Exchanges and Clearing Limited) อย่างไรก็ตามเนื่องด้วยประเทศไทยมีการส่งเสริมให้มีการออม และการลงทุนของบุคคลธรรมดาผ่านการลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาว และกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ(Long Term Equity Fund และRetirement Mutual Fund) ซึ่งสามารถนำมาใช้หักค่าลดหย่อนเพื่อช่วยในการประหยัดภาษีได้ โดยในปัจจุบันมีอยู่จำนวน 340,000 บัญชี ซึ่งหากรวมกับจำนวนบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์แล้ว จะคิดเป็นจำนวนร้อยละ 2.18 ของจำนวนประชากรวัยผู้ใหญ่ซึ่งยังคงเป็นสัดส่วนจำนวนที่น้อยกว่าประเทศที่มีการพัฒนาแล้วอยู่มาก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อค้นหาแนวทางการส่งเสริมการเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ และทำความเข้าใจเพื่อหาช่องทางในการเข้าถึงประชากรที่ยังไม่มีการออม และลงทุนในตลาดหลักทรัพย์

ขอบเขตการวิจัย

1. ตัวอย่างกลุ่มประชากรเพศชาย และเพศหญิงจำนวน 15 คน อายุระหว่าง 22 – 45 ปี จากหลากหลายสาขาอาชีพ ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ที่มีการเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ และยังไม่มีการเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์
2. เก็บข้อมูลโดยการพูดคุยในลักษณะ การสัมภาษณ์เชิงลึกแบบไม่เป็นทางการ
3. ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลในช่วง ระหว่างเดือน พฤศจิกายน - ธันวาคม 2556

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

หลักทรัพย์ หมายถึง หุ้น เท่านั้น

บัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ หมายถึง บัญชีซื้อขายเฉพาะหลักทรัพย์(หุ้น)เท่านั้น

เจ้าหน้าที่การตลาด หมายถึง เจ้าหน้าที่การตลาดหลักทรัพย์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงปัจจัย หรือเหตุผลที่ประชากรไม่เปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์เพื่อการออม หรือลงทุน

2. ผลการศึกษาสามารถใช้เป็นแนวทางในการสนับสนุน ส่งเสริมให้มีการลงทุนโดยการเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์

บทที่2
การทบทวนทางวรรณกรรม

การดำเนินการวิจัยเรื่อง “การศึกษาแนวทางส่งเสริมการตัดสินใจเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์เพื่อการลงทุน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งประกอบด้วย ภาพรวมเกี่ยวกับการออมของประเทศไทย , ทฤษฎีการการลงทุน, แนวคิดเกี่ยวกับความเสี่ยงจากการลงทุน, แนวคิดทางด้านพฤติกรรมของนักลงทุน ,แนวคิดเกี่ยวกับความคาดหวัง,–พฤติกรรม และรูปแบบในการลงทุน, ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการลงทุน, ช่องทางการสื่อสารกับผู้ลงทุน, ทัศนคติ และพฤติกรรมการออม

แนวคิดเกี่ยวกับการออม

ความหมายของการออม ในพจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542 ให้นิยามไว้ว่า “ออม” คือ การประหยัด การเก็บหอมรอมริบ การถนอม และการสงวน

“การรออม” ในทางเศรษฐ์ศาสตร์ หมายถึง การลดการบริโภคในปัจจุบันเพื่อที่จะบริโภคมากขึ้นในอนาคต ดังนั้น การออม จึงหมายถึงการตัดสินใจที่จะยอมลดการบริโภค และเก็บส่วนที่ลดไว้ในรูปของสินทรัพย์ต่างๆ (Laurence J. Kotlikoff , Concise Encyclopedia of Economics (2nd ed.)

ความสำคัญของการออม การออมเงินมีความสำคัญ เพราะเป็นการสร้างหลักประกันความมั่นคงให้ตัวเองและก่อใหเกิดเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ การออมมีความสำคัญ ต่อระบบเศรษฐกิจ เพราะมีความสำคัญต่อความเป็นอยู่ของประชาชน ครอบครัว และชุมชน การบริหารเงินออมจึงมีความสำคัญในการสร้างหลักประกันในความมั่นคงของชีวิต และเสถียรภาพ ทั้งในแง่ของการดำรงชีวิตของประชาชน ครอบครัว ชุมชนและประเทศชาติ การออมจึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ภาพรวมระบบการออมของประเทศไทย

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ให้ความสำคัญกับการวางรากฐานระบบการออมที่ยั่งยืนให้กับประชากร ในปี 2553 ประเทศไทยมีสัดส่วนการออมในประเทศเบื้องต้น (Gross National Saving) ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) ที่ระดับร้อยละ 31 ใกล้เคียงกับประเทศมาเลเซีย และอินโดนีเซียที่มีสัดส่วนของการออมในประเทศเบื้องต้นต่อ GDP ที่ระดับร้อยละ 33 และ 32 อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาโครงสร้างกลุ่มผู้ออมโดยจำแนกเป็น ภาครัฐบาล ภาคเอกชน และภาคครัวเรือน จะพบว่า กลุ่มผู้ออมที่เป็นภาคครัวเรือนยังมีสัดส่วนการออมในระดับต่ำ โดยในปี 2553 มูลค่าการออมภาคครัวเรือนมีจำนวนทั้งสิ้น 8.5 แสนล้านบาทจากผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่มีจำนวนทั้งสิ้น 10.8 ล้านล้านบาท คิดเป็นเพียงร้อยละ 8.0 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าภาคครัวเรือนของไทยยังให้ความสำคัญกับการออมในระดับที่น้อยอยู่ โดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศมาเลเซีย และอินโดนีเซียที่การออมภาคครัวเรือนมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 25 ต่อ GDP

จากภาพรวมข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ภาคครัวเรือนไทยยังมีระดับการออมที่ไม่สูงนัก

ทฤษฎีการลงทุน (Investment) (สถาบันพัฒนาความรู้ตลาดทุนตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2549)

1. การลงทุน (Investment)

การลงทุน หมายถึง การกันเงินไว้จำนวนหนึ่งในช่วงระยะเวลาหนึ่งเพื่อก่อให้เกิดกระแสเงินสดรับในอนาคตซึ่งจะชดเชยให้แก่ผู้กันเงิน โดยกระแสเงินสดรับนี้ควรคุ้มกับอัตราเงินเฟ้อและคุ้มกับความไม่แน่นอนที่จะเกิดขึ้นกับกระแสเงินสดรับในอนาคตการลงทุนแบ่งเป็นประเภทใหญ่ได้ 3 ประเภท

1.1 การลงทุนของผู้บริโภค(Consumer Investment) การลงทุนของผู้บริโภคเป็นเรื่องเกี่ยวกับการซื้อขายสินค้าประเภทถาวร (Durable Goods) เช่นรถยนต์เครื่องดูดฝุ่นเครื่องซักผ้าตู้เย็นโทรทัศน์เป็นต้นการลงทุนในลักษณะนี้ไม่ได้หวังกำไรเป็นรูปตัวเงินแต่ผู้ลงทุนหวังความพอใจในการใช้ทรัพย์สินเหล่านั้นการซื้อบ้านเป็นที่อยู่อาศัยถือได้ว่าเป็นการลงทุนอย่างหนึ่งของผู้บริโภคหรือที่เรียกว่าการลงทุนอสังหาริมทรัพย์ (Real Estate Investment) เงินที่จ่ายซื้อเป็นเงินที่ได้จากการออมการซื้อบ้านเป็นที่อยู่อาศัยนอกจากจะให้ความพอใจแก่เจ้าของบ้าน

แล้วในกรณีที่อุปสงค์ (Demand) ในที่อยู่เพิ่มขึ้นมากกว่าอุปทาน (Supply) มูลค่าบ้านที่ซื้อไว้อาจสูงขึ้นหากขายจะได้กำไรซึ่งถือว่าเป็นเพียงผลตอบแทน

1.2 การลงทุนในธุรกิจ (Business or Economic Investment) การลงทุนในความหมายเชิงธุรกิจหมายถึงการซื้อสินทรัพย์เพื่อประกอยธุรกิจหารายได้โดยหวังว่าอย่างน้อยที่สุดรายได้ที่ได้นี้เพียงพอที่จะชดเชยกับความเสี่ยงในการลงทุนมีข้อสังเกตว่าเป้าหมายในการลงทุนของธุรกิจคือกำไรซึ่งกำไรจะเป็นตัวดึงดูดให้ผู้ลงทุนนำเงินมาลงทุนการลงทุนตามความหมายนี้กล่าวโดยสรุปได้ว่าเป็นการนำเงินออมหรือเงินที่สะสมไว้ (Accumulated Fund) และ/หรือเงินกู้ยืมจากธนาคาร (Bank Credit) มาลงทุนเพื่อสร้างหรือจัดหาสินค้าประเภททุนซึ่งประกอบไปด้วยเครื่องจักรอุปกรณ์และสินทรัพย์ประเภทอสังหาริมทรัพย์ได้แก่ลงทุนในที่ดินโรงงานอาคารสิ่งปลูกสร้างเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ผลิตสินค้าและบริการเพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภคธุรกิจที่ลงทุนในสินทรัพย์เหล่านี้มุ่งหวังกำไรจากการลงทุนเป็นผลตอบแทน

1.3 การลงทุนในหลักทรัพย์ (Financial or Securities Investment) การลงทุนตามความหมายของการเงินหรือการลงในหลักทรัพย์เป็นการซื้อสินทรัพย์ (Asset) ในรูปของหลักทรัพย์ (Securities) เช่นพันธบัตร (Bond) หุ้นกู้หรือหุ้นทุน (Stock) การลงทุนลักษณะนี้เป็นการลงทุนทางอ้อมซึ่งแตกต่างๆจากการลงทุนของธุรกิจผู้มีเงินออมเมื่อไม่ต้องการที่จะประกอบธุรกิจเองเนื่องจากความเสี่ยงหรือผู้ออมเองมีเงินยังไม่เพียงพอผู้ลงทุนอาจนำเงินที่ออมได้จะมากหรือน้อยก็ต้องไปซื้อหลักทรัพย์ที่เขาพอใจที่จะลงทุนโดยมีผลตอบแทนทุนในรูปของดอกเบี้ยหรือเงินปันผลแล้วแต่ประเภทของหลักทรัพย์ที่จะลงทุนนอกจากนี้ผู้ลงทุนอาจได้ผลตอบแทนอีกลักษณะหนึ่งคือกำไรจากการขายหลักทรัพย์ (Capital Gain) หรือขาดทุนจากหลักทรัพย์ (Capital Loss) อัตราผลตอบแทนที่ผลลงทุนได้จากการลงทุนเรียกว่า Yield ซึ่งไม่ได้หมายถึงอัตราดอกเบี้ยหรือเงินปันผลที่ได้รับเพียงอย่างเดียวแต่ได้คำนึกถึงกำไรจากการขายหลักทรัพย์หรือขาดทุนจากการขายหลักทรัพย์ที่เกิดจากการคาดว่าจะเกิดขึ้น Yield ที่ผู้ลงทุนได้รับจากการลงทุนมากหรือน้อยย่อมขึ้นกับความเสี่ยง (Risk) ของหลักทรัพย์ลงทุนนั้นๆโดยปกติแล้วผู้ลงทุนพยายามเลือกการลงทุนที่ให้ผลตอบแทนสูงสุดณระดับความเสี่ยงหนึ่ง

2. จุดมุ่งหมายในการลงทุน

จุดมุ่งหมายในการลงทุนของผู้ลงทุนแตกต่างกันไประหว่างผู้ลงทุนแต่ละท่านผู้ลงทุนบางท่านลงทุนเพื่อหวังรายได้บางท่านหวังได้กำไรจากการขายหลักทรัพย์และบางท่านอาจต้องการได้ทั้งสองอย่างดังนั้นผู้ลงทุนแต่ละท่านต้องมีวัตถุประสงค์ในการลงทุนของตนเองตามความต้องการและภาวะแวดล้อมของผู้ลงทุนซึ่งพอจะแบ่งจุดมุ่งหมายดังกล่าวในลักษณะต่างๆได้ดังนี้(จิรัตน์ สังข์แก้ว, 2544)

2.1 ความปลอดภัยของเงินลงทุน (Security of Principal) ความปลอดภัยของเงินลงทุนนอกจากจะหมายความถึงการรักษาเงินลงทุนเริ่มแรกให้คงไว้แล้วถ้ามองให้ไกลอีกนิดยังหมายรวมถึงป้องกันความเสี่ยงซึ่งเกิดจากอำนาจซื้อลดลงอันเป็นผลจากภาวะเงินเฟ้ออีกด้วย จากความหมายดังกล่าวการลงทุนในหลักทรัพย์มีเวลากำหนดคืนเงินต้นจำนวนแน่นอนซึ่งได้แก่ พันธบัตรรัฐบาลหุ้นกู้และหุ้นบุริมสิทธิที่มีกำหนดเวลาไถ่ถอนของบริษัทที่มั่นคงก็อยู่ในความหมายนี้นอกจากนี้การลงทุนในหุ้นสามัญของบริษัทที่มีฐานะมั่นคงและกำลังขยายตัวก็อยู่ในความหมายนี้เช่นกัน

2.2 เสถียรภาพของรายได้ (Stability of Income) ผู้ลงทุนมักจะลงในหลักทรัพย์ที่ให้รายได้สม่ำเสมอทั้งนี้เนื่องจากรายได้ที่สม่ำเสมอเช่นดอกเบี้ยหรือเงินปันผลหุ้นบุริมสิทธิ์ผู้ลงทุนสามารถทำแผนการใช้เงินทุนได้ว่าเขาจะนำรายได้ที่ได้นี้ไปใช้เพื่อการบริโภคหรือเพื่อลงทุนใหม่ต่อไปนอกจากนี้ดอกเบี้ยหรือเงินปันผลที่ได้รับเป็นประจำย่อมมีค่ามากกว่าดอกเบี้ยหรือเงินปันผลที่เขาสัญญาว่าจะให้ในอนาคตซึ่งยังไม่แน่ว่าจะได้ตามที่เขาสัญญาหรือไม่

2.3 ความงอกเงยของเงินลงทุน (Capital Growth) ตามกฎทั่วไปแล้วผู้ลงทุนมักจะตั้งจุดมุ่งหมายไว้ว่าพยายามจัดการให้เงินทุนของเขาเพิ่มพูนขึ้น ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าความงอกเงยของเงินทุนจะเกิดขึ้นได้จากการลงทุนในหุ้นของบริษัทที่กำลังขยายตัว (Growth Stock) เท่านั้นการนำรายได้ที่ได้รับไปลงทุนใหม่ก็จะก่อให้เกิดการงอกเงยของเงินทุนได้ดีพอๆกับการลงทุนในหุ้นของบริษัทที่กำลังขยายตัวผู้ลงทุนส่วนมากเพิ่มมูลค่าของเงินลงทุนของเขาโดยการนำดอกเบี้ยและเงินปันผลที่ได้รับไปลงทุนใหม่ความงอกเงยของเงินทุนนี้ให้ประโยชน์แก่ผู้ลงทุนในแง่ที่ว่า เพื่อปรับฐานะของผู้ลงทุนในระยะยาวให้ดีขึ้น, เพื่อรักษาอำนาจซื้อให้คงไว้, เพื่อให้การจัดการคล่องตัวขึ้น

2.4 ความคล่องตัวในการซื้อขาย (Marketability) ความคล่องตัวในการซื้อขายหมายถึงหลักทรัพย์ที่สามารถซื้อหรือขายได้ง่ายและรวดเร็วทั้งนี้ขึ้นอยู่กับราคา, ขนาดของตลาดหลักทรัพย์ที่หุ้นนั้นจดทะเบียน, ขนาดของบริษัทผู้ออกหลักทรัพย์, จำนวนผู้ถือหุ้นและความสนใจที่ประชาชนทั่วๆไปมีต่อหุ้นตัวนี้หุ้นที่มีราคาสูงมักจะขายได้ยากกว่าหุ้นที่มีราคาต่ำกว่ายกตัวอย่างง่ายๆหุ้นราคา 500 บาทย่อมขายได้ยากกว่าหุ้นราคา 50 บาทเป็นต้น

2.5 ความสามารถในการเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ทันที (Liquidity) เมื่อหลักทรัพย์ที่ลงทุนมี Liquidity สูงความสามารถในการหากำไร (Profitability) ย่อมลดลงผู้ลงทุนต้องการลงทุนในหลักทรัพย์ที่มี Liquidity หรือหลักทรัพย์ที่ใกล้เคียงกับเงินสดก็เพราะหวังไว้ว่าหากโอกาสลงทุนที่น่าดึงดูดใจมาถึงเขาจะได้มีเงินพร้อมที่จะลงทุนได้ทันทีการจัดการสำหรับ

เงินทุนส่วนนี้ผู้ลงทุนอาจแบ่งสันปันส่วนจากเงินลงทุนเพื่อการนี้โดยเฉพาะหรืออาจใช้เงินปันผลหรือดอกเบี้ยที่ได้รับมาเพื่อซื้อหุ้นใหม่ดังกล่าวก็ได้

3. การกระจายเงินลงทุน (Diversifications)

วัตถุประสงค์ คือ เพื่อเป็นการกระจายความเสี่ยงของการลงทุนในหลักทรัพย์โดยแบ่งได้ 4 วิธีคือ

3.1 ลงทุนผสมระหว่างหลักทรัพย์ที่มีหลักประกันในเงินลงทุนและมีรายได้จากการลงทุนแน่นอนกับหลักทรัพย์ที่มีรายได้และราคาเปลี่ยนแปลงขึ้นลงตามภาวะธุรกิจ

3.2 ลงทุนในหลักทรัพย์หลายๆอย่างปนกันไป

3.3 ลงทุนในหลักทรัพย์ของธุรกิจที่มีความแตกต่างทางภูมิศาสตร์เพื่อลดความเสี่ยงอันเกิดจากภัยธรรมชาติเป็นต้น

3.4 ลงทุนในหลักทรัพย์ของธุรกิจที่มีลักษณะการผลิตที่ต่างกันแบบ Vertical หรือ Horizontal ถ้าเป็นแบบ Vertical หมายถึงการลงทุนในธุรกิจต่างๆตั้งแต่วัตถุดิบในจนสินค้าสำเร็จรูปถ้าเป็นแบบ Horizontal เป็นการลงทุนในกิจการที่ประกอบธุรกิจในลักษณะเดียวกัน

4. ความพอใจในด้านภาษี (Favorable tax Status)

ฐานะการจ่ายภาษีของผู้ลงทุนเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่ผู้บริหารเงินลงทุนต้องให้ความสนใจปัญหาก็คือว่าจะทำอย่างจึงจะรักษารายได้และกำไรจากการขายหลักทรัพย์ (Capital Gain) ให้ได้มากที่สุดที่จะมากได้การจ่ายภาษีในอัตราก้าวหน้าจากเงินได้พึงประเมินทำให้ยากแก่การรักษาจำนวนรายได้นั้นไว้ผู้ลงทุนอาจเลี่ยงการเสียภาษีเงินได้จากเงินได้พึงประเมินดังกล่าวโดยลงทุนในพันธบัตรที่ได้รับการยกเว้นภาษีหรือซื้อหลักทรัพย์ที่ไม่มีการจ่ายเงินปันผลในเวลานี้แต่จะได้ในรูปกำไรจากการขายหลักทรัพย์ในอนาคต โดยในประเทศไทยมีการยกเว้นอัตราภาษีที่ได้จากกำไรจากการขายหลักทรัพย์(Capital gain tax)

5. ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดจุดมุ่งหมายของผู้ลงทุน

5.1 อายุของผู้ลงทุน (Age of the Investor) ผู้ลงทุนที่มีอายุน้อยหรือระหว่าง 25 – 40 ปี มักจะกล้าเสี่ยงและสนใจลงทุนในหลักทรัพย์ที่ก่อให้เกิดความงอกเงยแก่เงินลงทุน แต่ผู้ลงทุนที่มีอายุระหว่าง 40 – 50 ปี อาจสนใจลงทุนในหลักทรัพย์ที่ให้รายได้ประจำ ทั้งอาจเนื่องมาจากภาระทางครอบครัวและผู้ลงทุนที่มีอายุมากกว่า 60 ปี ยิ่งพอใจที่จะลงทุนในหลักทรัพย์ที่ให้รายได้แน่นอน

5.2 การมีครอบครัวและความรับผิดชอบที่มีต่อครอบครัว (Marital Status and Family Responsibilities) ผู้ลงทุนที่มีครอบครัวแล้วต้องรับผิดชอบต่อความเป็นอยู่ของครอบครัว ต้องให้การศึกษาแก่บุตร ทำให้เขาเกิดความจำเป็นที่จะต้องลงทุนในหลกทรัพย์ที่มั่นคง

และให้รายได้แน่นอน ส่วนคนโสดไม่มีภาระผูกพันย่อมสามารถลงทุนในหลักทรัพย์ที่มีความเสี่ยงได้

5.3 สุขภาพของผู้ลงทุน (The Health of the Investor) ปัญหาเรื่องสุขภาพของผู้ลงทุน มีผลต่อการกำหนดนโยบายลงทุนของผู้ลงทุน โดยผู้ลงทุนที่มีสุขภาพไม่สมบูรณ์ย่อมต้องการรายได้ที่เกิดขึ้น ในปัจจุบัน (Current Income) มากกว่าหวังผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

5.4 นิสัยส่วนตัวของผู้ลงทุน (Personal Habit) ผู้ลงทุนที่มีนิสัยตระหนี่อาจไม่มีความจำเป็นต้องใช้รายได้ที่ได้ รับจากการลงทุนในหลักทรัพย์ เขาอาจลงทนในหลักทรัพย์ของธุรกิจที่มีการขยายตัวในอนาคตก็ได้ ในทางตรงกนข้ามผู้ลงทุนที่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือยย่อมต้องการได้รายได้ที่แน่นอนเพื่อมาจุนเจือรายจ่ายที่เกิดขึ้น

5.5 ความสมัครใจในการลงทุน (Willingness to Accept Risk of Investment) ผู้ลงทุน บางท่านอาจต้องการลงทุนในหลักทรัพย์ที่มีความเสี่ยง ความเสี่ยงในที่นี้มีหลายลักษณะด้วยกัน เช่น ความเสี่ยงในธุรกิจ ความเสี่ยงในตลาด ความเสี่ยงในอัตราดอกเบี้ย และความเสียงในอำนาจซื้อ เป็นต้น

5.6 ความจำเป็นของผู้ลงทุน (Investor's Needs) ความจำเป็นของผู้ลงทุนอาจ แตกต่างกัน บางท่านอาจมีความจำเป็นทางด้านการเงิน บางท่านอาจมีความจำเป็นในแง่ของความ รู้สึกและจิตใจ แน่นอนที่สุดสิ่งสำคัญที่เร่งเร้าให้เกิดการลงทุนก็คือตัวกำไร ซึ่งอาจเก็บสะสมไว้เพื่อใช้ต่อในยามชรา เพื่อการศึกษา หรือเพื่อปรับฐานะการครองชีพของตนเองให้ดีขึ้น

6. เป้าหมายสุดท้ายในการลงทุนของผู้ลงทุน

ผู้ลงทุนมักจะมีเป้าหมายสุดท้ายในการลงทุนไว้ว่า พยายามลงทุนในหลักทรัพย์ที่อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนให้ความพอใจแก่เขามากที่สุด ณ ระดับความเสี่ยงนั้น

แนวความคิดเกี่ยวกับความเสี่ยงจากการลงทุน (สถาบันพัฒนาความรู้ตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2549)

ความเสี่ยงจากการลงทุนเป็นตัวแปรสำคัญซึ่งผู้ลงทุนจะต้องพิจารณาควบคู่ไปกับผลตอบ แทนที่คาดหวังจะได้รับจากการลงทุนเสมอ โดยเมื่อกล่าวถึง "ความเสี่ยง" คนส่วนใหญ่มักจะนึกถึงการขาดทุนหรือผลในทางลบเท่านั้น แต่หากพิจารณาจากทฤษฎีการลงทุนแล้ว "ความเสี่ยง" คือ การที่ผลตอบแทนจริงที่ได้รับจากการลงทุนเบี่ยงเบน หรือ แตกต่างไปจากผลตอบแทนที่ผู้

ลงทุนคาดหวังไว้ ซึ่งไม่ว่าจะเป็นไปในทางบวกหรือลบก็ถือว่าเป็นความเสี่ยงด้วยกันทั้งนั้น ผลตอบแทนจากการลงทุนให้ความพอใจแก่ เขามากที่สุด ณ ระดับความเสี่ยงนั้น ๆ

อัญญา ขันธวิทย์ (2546) ได้ให้คำนิยามว่า “ความเสี่ยง” คือการที่ผลตอบแทนที่แท้จริง (Actual Return) ที่ผู้ลงทุนได้รับจากการลงทุนมีโอกาสที่จะเบียงเบน หรือตกต่างไปจากผลตอบแทนที่ผู้ลงทุนคาดหวังไว้ (Expected Return) ถ้ามีโอกาสเบี่ยงเบนมาก ก็มีโอกาสสูง ถ้ามีโอกาสเบี่ยงเบนน้อย ก็จะมีความเสี่ยงต่ำ

สุภาว์ จุลนาพันธ์(2529) ให้นิยามคำว่า “ความเสี่ยงภัยในการลงทุน” หมายถึง การที่ผลตอบแทนในการลงทุนที่ได้รับจริงจะน้อยกว่าผลตอบแทนที่ผู้ลงทุนคาดหวังไว้

ทฤษฎีพฤติกรรมของนักลงทุน(สถาบันพัฒนาความรู้ตลาดทุนตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2549)

การพิจารณานักลงทุนว่าจะได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนได้มากน้อยเพียงใดจะขึ้นอยู่กับลักษณะของนักลงทุนแต่ละคนสามารถยอมผลตอบแทนจากการลงทุนและความเสี่ยงที่แตกต่างกันไปโดยทั่วไปสามารถแบ่งนักลงทุนออกได้ 3 ประเภทคือนักลงทุนที่หลีกเลี่ยงความเสี่ยง (Risk-Averse Investor) นักลงทุนที่ชอบความเสี่ยง (Risk-Loving Investor) นักลงทุนที่ไม่สนใจความเสี่ยง (Risk-Neutral Investor) (ณรงค์ จารขจรกุล, 2541)

1. นักลงทุนที่หลีกเลี่ยงความเสี่ยง (Risk-Averse Investment) นักลงทุนประเภทนี้ในทุกระดับผลตอบแทนที่เพิ่มขึ้นอรรถประโยชน์จะเพิ่มขึ้นในอัตราลดน้อยถอยลงเนื่องจากผลตอบแทนที่เพิ่มขึ้นทำให้นักลงทุนต้องเผชิญความเสี่ยงที่มากขึ้นและเนื่องจากนักลงทุนประเภทนี้ไม่ชอบความเสี่ยงอรรถประโยชน์ที่เขาได้รับจากการเพิ่มผลตอบแทนจะเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดน้อยถอยลงและจะต้องได้รับความเสี่ยงที่มากขึ้น

2. นักลงทุนที่ชอบความเสี่ยง (Risk-Loving Investor) นักลงทุนประเภทนี้เป็นนักลงทุนที่ชอบในความเสี่ยงในทุกระดับของผลตอบแทนที่เพิ่มขึ้นและอรรถประโยชน์ก็จะเพิ่มขั้นในอัตราที่เพิ่มถึงแม้ว่าจะมีความเสี่ยงเพิ่มขึ้นจากผลตอบแทนที่สูงขึ้น

3. นักลงทุนที่ไม่สนใจความเสี่ยง (Risk-Neutral Investor) นักลงทุนประเภทนี้ทุกระดับของผลตอบแทนจะเพิ่มขึ้นและจะทำให้อรรถประโยชน์ที่ได้รับเพิ่มมากขึ้นในอัตราที่คงที่

แนวคิดเรื่องแรงจูงใจ(สถาบันพัฒนาความรู้ตลาดทุนตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2549)

McClellan (McClelland's Acquired-needs Theory) (ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2542) ได้เสนอแนวคิดเรื่องแรงจูงใจหรือทฤษฎีความต้องการพื้นฐาน 3 ประการคือ

1. ความต้องการอำนาจ (Need for Power) ได้พบว่าบุคคลมีความต้องการอำนาจสูงจะมีความเกี่ยวข้องกับอิทธิพลและการควบคุมบุคคลเหล่านี้ต้องการความเป็นผู้นำเป็นผู้ต้องการทำงานให้เหนือกว่าบุคคลอื่นเช่นนักลงทุนบางรายที่มีพฤติกรรมในการลงทุนด้วยปริมาณเงินจำนวนมากเพื่อต้องการที่จะได้เข้าไปมีบทบาทในการบริหารกิจการของบริษัทต่างๆ

2. ความต้องการความผูกพัน (Need for Affiliation) บุคคลที่มีความต้องการข้อนี้สูงจะพอใจจากการเป็นที่รักและมีแนวโน้มจะเลี่ยงความเจ็บปวดจากการต่อต้านโดยสมาชิกในกลุ่มสังคมเขาจะรักษาความสัมพันธ์อันดีในสังคมพอใจในการให้ความร่วมมือมากกว่าการแย่งชิงพยายามสร้างและรักษาสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นต้องการสร้างความเข้าใจที่ดีจากสังคมที่เขาเป็นสมาชิกอยู่เ ช่นการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งต้องการที่จะเป็นลงทุนโดยการเป็นสมาชิกหรือเป็นลูกค้าของโบรคเกอร์จะมีความรู้สึกว่าได้รับการยกย่องว่ามีฐานะการเงินที่ดีเป็นที่ยอบรับในวงการธุรกิจ

3. ความต้องการความสำเร็จ (Need for Achievement) บุคคลที่ต้องการความสำเร็จสูงจะมีความปรารถนาอย่างรุนแรงที่จะประสบความสำเร็จและกลัวต่อการล้มเหลวต้องการการแข่งขันและกำหนดเป้าหมายที่ยากลำบากสำหรับตนเองมีทัศนะชอบเสี่ยงแต่ไม่ชอบการพนันพอใจที่จะวิเคราะห์และประเมินปัญหามีความรับผิดชอบเพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงแสวงหาหรือพยายามรับผิดชอบในหาค้นหาวิธีการแก้ไขปัญหาให้ดีที่สุดเช่นนักลงทุนที่มีความต้องการที่จะได้รับผลประโยชน์สูงสุดในการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์โดยคาดหวังผลประโยชน์ที่ได้รับจะนำไปสู่ความสำเร็จในชีวิตประเภทของนักลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ (เพชรี ขุมทรัพย์, 2544) แบ่งตามพฤติกรรมเป็น 2 ประเภทใหญ่คือ

3.1. นักลงทุน (Investor) นักลงทุนที่ซื้อหุ้นเพื่อให้ได้มาซึ่งรายได้โดยหวังเอาเงินปันผลเป็นหลักส่วนกำไรจากการขายหุ้นย่อมแล้วแต่โอกาสการลงทุนในลักษณะนี้ผู้ลงทุนจะต้องพิจารณาจากคุณภาพของหลักทรัพย์ที่จะลงทุนอย่างรอบคอบเพื่อให้ได้ความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นมีค่าน้อยที่สุดการเล่นหุ้นแบบนักลงทุนมี 2 ลักษณะคือ

Conservative เป็นการเล่นหุ้นแบบเน้นความปลอดภัยของเงินทุนเป็นสำคัญได้รายได้พอสมควรแต่ขอให้มีเสถียรภาพการลงทุนในลักษณะนี้มักเป็นการลงทุนในระยะยาวแต่อย่างไรก็ตามถ้ามีจังหวะดีราคาหุ้นสูงผู้ลงทุนอาจนำออกขายทำกำไรได้

Enterprising การลงทุนในลักษณะนี้ผู้ลงทุนมีความกล้าเสี่ยงมากขึ้นเขาจะขายและซื้อหุ้นบ่อยครั้งโดยตั้งเป้าหมายไว้ว่าต้องการให้เงินทุนงอกเงยและได้รายได้รวม (เงินปันผล+กำไรจากการขายหุ้น) ให้ได้สูงขึ้น

3.2 นักเก็งกำไร (Speculator) เป็นนักเล่นหุ้นที่ซื้อหุ้นที่มีความเสี่ยงสูงโดยคาดหวังผลตอบแทนในรูปของกำไรจากการขายหุ้นภายในระยะสั้นๆและไม่หวังเงินปันผล การเล่นหุ้นในลักษณะนี้มีลักษณะแบบเก็งกำไรผู้เล่นหุ้นต้องอาศัยความรู้ความชำนาญและการตัดสินใจที่ฉับไวอาศัยช่วงจังหวะการเคลื่อนไหวราคาหุ้นเป็นสำคัญถ้าเก็งได้ถูกต้องก็จะได้กำไรในเวลาช่วงสั้นๆแต่ถ้าเก็งกำไรผิดก็จะเกิดผลขาดทุนในระยะเวลาอันสั้นเช่นเดียวกันความแตกต่างระหว่างการลงทุน (Investment) และการเก็งกำไร (Speculation) พิจารณาได้จากระดับของอัตราที่คาดว่าจะได้รับจากระดับความเสี่ยงและระยะเวลาในการลงทุน (จิรัตน์ สังข์แก้ว, 2544)

- ความแตกต่างด้านระดับอัตราผลตอบแทนที่คาดไว้โดยทั่วไปแล้วการเก็งกำไรมักต้องการอัตราผลตอบแทนที่สูงกว่าการลงทุน
- ความแตกต่างด้านระดับความเสี่ยงนักลงทุนจะยอมรับความเสี่ยงได้น้อยกว่าการเก็งกำไร
- ความแตกต่างด้านระยะเวลาการลงทุนระยะเวลาที่นักเก็งกำไรถือสินทรัพย์เก็งกำไรจะถือสั้นกว่านักลงทุนตามทฤษฎีของต่างประเทศได้มีการศึกษาพฤติกรรมของนักลงทุนประเภทบุคคลธรรมดาไว้โดยมีการวิเคราะห์ไว้ 2 ด้านคือการวิเคราะห์ในด้านจิตวิทยา (Psychographics) และการวิเคราะห์ทางด้านประชากรศาสตร์ (Demographics)

การวิเคราะห์ในด้านจิตวิทยา (Psychographics) (สถาบันพัฒนาความรู้ตลาดทุนตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2549)

การจัดแบ่งประเภทของนักลงทุนตามการวิเคราะห์ในแง่จิตวิทยา (Psychographics) ที่สำคัญมี 2 แบบคือ Bamewall Two-Way Model และ Bailard, Biehi & Kaidrt Five-Way Model (BB&K)

แบบ Bamewall Two-Qay Model มีการจัดแบ่งนักลงทุนออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ

1. นักลงทุนประเภททรอรับผล (Passive Investors) มักจะหลีกเลี่ยงโครงการลงทุนที่มีความเสี่ยงสูง (Risk Averse) หรือยอมรับความเสี่ยงได้ต่ำ (Low Risk Tolerance) บุคคลเหล่านี้ได้แก่

1.1 บุคคลที่มีทุนทรัพย์โดยไม่ต้องฟันฝ่าอุปสรรคหรือสร้างมือตนเอง เช่นได้รับเงินมรดกขายที่ดินได้

1.2 บุคคลที่มีทุนทรัพย์น้อยและกลัวการขาดทุน

1.3 ลูกจ้างที่มีหน้าที่การงานในตำแหน่งสูงในบริษัทและองค์กรขนาดใหญ่

1.4 แพทย์ทั่วไปที่ไม่ใช่ศัลยแพทย์

นักลงทุนประเภทรอรับผลมักมอบหมายการจัดการลงทุนให้แก่มืออาชีพมากกว่าจัดการลงทุนด้วยตัวเอง

2. นักลงทุนประเภทมุ่งหวังผล (Active Investors) เป็นผู้ลงทุนที่ยอมรับความเสี่ยงในระดับสูงขึ้นได้หากโครงการนั้นให้อัตราผลตอบแทนที่สูงขึ้นบุคคลเหล่านี้ได้แก่

2.1 บุคคลที่ร่ำรวยโดยสร้างธุรกิจด้วยมือต้นเอง

2.2 บุคคลที่ทำงานอิสระมิได้เป็นลูกจ้างผู้ใดในสายอาชีพต่างๆเช่น ทนายความอิสระนักบัญชี

2.3 ศัลยแพทย์มือดี

นักลงทุนประเภทมุ่งหวังผลมักจัดการลงทุนด้วยตัวเองเพราะมีความมั่นใจในตัวเองสูงแบบ Bailard, Biehi & Kaiser Five-way Model (BB&K)

1. นักผจญภัย (Adventurer) มีความเชื่อมั่นตนเองสูงมีความสุขกับการตัดสินใจยอมรับกับความไม่แน่นอนของชีวิตรวมถึงการลงทุนด้วย

2. ผู้มีความเป็นเอกเทศ (Individualist) เชื่อมั่นตนเองสูงตัดสินใจด้วยความละเอียดรอบคอบมีดุลพินิจ

3. ดาราผู้มีชื่อเสียง (Celebrity) ขี้กังวลกลัวตกข่าวตกรุ่นตัดสินใจเร็ว

4. ผู้พิทักษ์ (Guardian) ระมัดระวังรอบคอบค่อนข้างวิตกกังวลมากรู้ข้อจำกัดตนเองกลัวการตัดสินใจ

5. ผู้ที่อยู่คาบเส้น (Straight Arrow) ลูกค้าที่ไม่เข้ากลุ่มใดมีคุณลักษณะอยู่ตรงกลาง

การวิเคราะห์ทางด้านประชากรศาสตร์ (Demographics) (สถาบันพัฒนาความรู้ตลาดทุนตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2549)

หลักการวิเคราะห์ในแบบ Demographics เป็นการวิเคราะห์นักลงทุนประเภทบุคคลจากคุณสมบัติส่วนตัวโดยการวิเคราะห์จะพิจารณาตัวแปรสำคัญ 2 ด้านประกอบด้วยรายได้และความ27

มั่นคง (Income & Wealth) และช่วงอายุ (Life Cycle) จะแบ่งนักลงทุนออกได้เป็น 4 ประเภทตามช่วงอายุดังนี้

1. ช่วงเริ่มทำงาน (Accumulation Phase) คือช่วงที่เริ่มสะสมทุนทรัพย์ในช่วงนี้ผู้ลงทุนอาจมีหนี้สิ้นมากกว่าสินทรัพย์เพราะต้องซื้อสินทรัพย์รายการใหญ่เช่นรถยนต์บ้านฯลฯมีรายได้น้อยแต่สม่ำเสมอและมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นอย่างมั่นคงและน่าพอใจในอนาคตนักลงทุนในช่วงนี้มักชอบลงทุนประเภท High Risk/ High Return

2. ช่วงการงานมั่นคง (Consolidation Phase) คือขั้นตอนของชีวิตช่วงมีรายได้สูงกว่ารายจ่ายจะอยู่ในช่วง Mid to Late Career คือมีหน้าที่การงานที่มั่นคงรายได้สม่ำเสมอหนี้สินที่มีลดลงจนใกล้ชำระเสร็จสิ้นเพราะไม่ได้สร้างเพิ่มและหนี้สินก็ได้ผ่อนชำระมาแล้วเป็นเวลานานแนวการลงทุนจะลดความเสี่ยงและคำนึงถึงความมั่นคงมากขึ้น

3. ช่วงวัยเกษียณ (Spending Phase) คือช่วงของชีวิตที่มีอิสระทางการเงิน (Financial Independence) คือไม่มีภาระหนี้สินแม้ไม่มีรายได้จากการทำงาน (Earned Income) แต่ก็มีรายได้จากกองทรัพย์สินที่สะสมและลงทุนไว้สามารถดำรงมาตรฐานชีวิตเช่นเดิมก่อนที่จะเกษียณอายุงาน

4. ช่วงปลายชีวิต (Gifting Phase) คือช่วงที่มีทรัพย์สินมากเกินว่าจะใช้หมดจึงมีเหลือเผื่อแผ่เจือจุนให้แก่ผู้อื่นได้ซึ่งจะส่งผ่านไปให้แก่ทายาทในที่สุด

วัตถุประสงค์ในการลงทุน (Investment Objectives) (เพชรี ขุมทรัพย์, 2544)

วัตถุประสงค์ในการลงทุน ของนักลงทุนที่สำคัญมีอยู่ 4 ประการคือ

1. การเพิ่มค่าของเงินทุน (Capital Appreciation) นักลงทุนต้องการให้หลักทรัพย์หรือทรัพย์สินที่ตนลงทุนไว้มีมูลค่าเพิ่มพูนขึ้นตลอดช่วงเวลาที่ลงทุนโดยการเพิ่มค่านั้นจะมาจากกำไร (Capital Gain) จากการลงทุนเป็นสำคัญหลักทรัพย์ที่ลงทุนจึงมักมีความเสี่ยงสูงแต่ก็มีอัตราผลตอบแทนที่คาดสูงมากหลักทรัพย์เหล่านี้มักไม่จ่ายเงินปันผลเพราะต้องเก็บเงินทุนเอาไว้ในการ

ลงทุนเพื่อขยายกิจการส่วนหลักทรัพย์เหล่านี้ได้แก่หุ้นทุนของกิจการที่ก่อตั้งใหม่และเริ่มดำเนิน (Start Up) หรือกิจการขนาดเล็กที่กำลังขยายตัว (Growth Companies)

2. รายได้ประจำ (Current Income) นักลงทุนที่ต้องการได้รับรายได้เป็นประจำจากการลงทุนในหลักทรัพย์หรือทรัพย์สินที่ตนลงทุนไว้ฉะนั้นหลักทรัพย์หรือทรัพย์สินที่ลงทุนจึงได้แก่หุ้นทุนของบริษัทขนาดใหญ่ที่มีฐานะทางการเงินมั่นคงมีกำไรในการประกอบการสามารถจ่ายเงินปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้นอย่างสม่ำเสมอหรือตราสารหนี้ได้แก่หุ้นกู้ตั๋วเงินพันธบัตรที่มีดอกเบี้ยที่ตราไว้ผู้ที่เกษียณอายุงานแล้วต้องการลงทุนในหลักทรัพย์ที่มีความเสี่ยงต่ำและให้รายได้ประจำมักนิยมใช้กลยุทธ์การลงทุนประเภทนี้

3. การปกป้องเงินทุน (Capital Protection) นักลงทุนต้องการให้เงินลงทุนของตนมีความมั่นคงไม่ลดหรือเสียหายไปอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากขาดทุนหลักทรัพย์หรือทรัพย์สินที่ลงทุนจึงมีความเสี่ยงต่ำระยะเวลาทุนจึงค่อนข้างสั้นเพราะจะทำให้สามารถคาดการณ์เหตุการณ์ได้ดีกว่าเช่นการลงทุนในตั๋วเงินคลังตั๋วสัญญาใช้เงินของสถาบันการเงินเงินฝากและบัตรเงินฝากธนาคาร

4. ผลตอบแทนรวม (Total Return) นักลงทุนประสงค์ให้ความเสี่ยงและผลตอบแทนในการลงทุนมีความเหมาะสมกล่าวคือไม่โน้มเอียงไปในเป้าหมายใดเป้าหมายหนึ่งโดยเฉพาะแต่เป็นการผสมผสานระหว่าง 3 เป้าหมายข้างต้นเหมาะสมเพื่อผลตอบแทนที่ดีกว่าในทุกสถานการณ์ลงทุนไม่ว่าจะเป็นช่วงตลาดทุนร้อนแรง (Bullish Market) หรือซบเซา (Bearish Market) วัตถุประสงค์ในการลงทุนเหล่านี้จะต้องนำมาพิจารณาให้สอดคล้องกับแนวคิดของผู้ลงทุนในเรื่องการยอมรับความเสี่ยงและผลตอบแทนตลอดจนช่วงเวลาที่สอดคล้องกับแผนการลงทุนของลูกค้าด้วย

ทฤษฎีการตัดสินใจ

ทฤษฎีการตัดสินใจเป็นการนำแนวความคิดที่มีเหตุผลในการเลือกทางเลือก ที่ดีที่สุด ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ ทฤษฎีการตัดสินใจจำแนกตามวิธีการตัดสินใจ และทฤษฎีการตัดสินใจตามบุคคลที่ตัดสินใจ (สุโขทัยธรรมาธิราช, 2548) ดังนี้

1. ทฤษฎีการตัดสินใจจำแนกตามวิธีการตัดสินใจ สามารถจำแนกทฤษฎีการตัดสินใจตามวิธีการตัดสินใจออกเป็น 3 วิธี ดังนี้

1.1 ทฤษฎีการตัดสินใจโดยการคาดการณ์ มีการใช้เทคนิคการคาดการณ์และการพยากรณ์ เข้ามาประกอบการตัดสินใจ เช่น การพยากรณ์โดยใช้แนวโน้ม เป็นต้น

1.2 ทฤษฎีการตัดสินใจโดยการพรรณนา เป็นการใช้กระบวนการวิจัยเป็นเครื่องมือใน การตัดสินใจ ดังนั้นผู้วิจัยจะต้องมีการพิสูจน์และเห็นจริงจึงจะดำเนินการตัดสินใจได้ บางครั้งเรียก การตัดสินใจแบบนี้ว่า การตัดสินใจทางวิทยาศาสตร์

1.3 ทฤษฎีการตัดสินใจโดยกำหนดความ เป็นทฤษฎีที่คำนึงถึงว่าแนวทางการตัดสินใจ ควรจะเป็นหรือน่าจะเป็นอย่างไรจึงจะสามารถบรรลุเป้าหมายที่ต้องการตัดสินใจได้

2. ทฤษฎีการตัดสินใจจำแนกตามบุคคลที่ตัดสินใจ สามารถจำแนกทฤษฎีการตัดสินใจ โดยการจำแนกตามบุคคลที่ตัดสินใจได้เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

2.1 การตัดสินใจโดยคนเดียว เป็นการตัดสินใจโดยคนๆ เดียวจะทำให้เกิดความรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพในการตัดสินใจ มักจะใช้ธุรกิจขนาดย่อมที่มีผู้ประกอบการที่เป็นเจ้าของกิจการ และเป็นผู้ที่ใกล้ชิดปัญหาและทราบข้อมูลได้ดีกว่า

2.2 การตัดสินใจโดยกลุ่ม เป็นการตัดสินใจที่ยึดทีมงาน และคณะกรรมการเป็นผู้ร่วม ตัดสินใจเป็นการมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เมื่อใดก็ตามที่ต้องการความร่วมมือผู้บริหาร จึงควรให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม ดังนั้นการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จึงจำเป็นสำหรับองค์การในอนาคต

นัทธปราชญ์ นันทิวัฒน์กุล ให้นิยามว่า “การตัดสินใจ” (decision) หมายถึง การเลือกกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดจากทางเลือกที่มีอยู่ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์อย่างที่ตนเองมุ่งหวังให้เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ

การตัดสินใจต้องเผชิญกับสภาพแวดล้อมที่สำคัญ 2 ประการได้แก่

1.สภาพแวดล้อมภายใต้การควบคุม คือ องค์ประกอบที่เกิดขึ้นจากภายในที่สามารถกำหนดให้คงที่หรือเพิ่มขึ้นหรือลดลงได้ตามที่ต้องการ โดยอาจมีผลหรือไม่มีผลต่อการตัดสินใจก็ได้

2. สภาพแวดล้อมนอกการควบคุม(state of nature) คือ ผลรวม(combination) ขององค์ประกอบที่เกิดขึ้นจากภายนอก ซึ่งเป็นสิ่งที่นอกเหนือการควบคุมจากภายใน และส่งผลให้การตัดสินใจ

พฤติกรรมการออม และการลงทุน

รศ.วิทวัส รุ่งเรืองผล (2555)ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการออมและการลงทุน : กลุ่มคนช่วงอายุ 20-29 ปี พบว่ากลุ่มคนวัย 20 – 29 ปี ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการวางแผนทางการเงิน

และส่วนใหญ่ต้องการการวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญในการลงทุน และคนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ต้องการนำเงินออมไปลงทุนทำธุรกิจส่วนตัวมากกว่า

คนวัย 20 – 29 ปีส่วนใหญ่รู้จักเกี่ยวกับหุ้นจากเพื่อน และคนรู้จัก(Word of mouth) และโดยเฉพาะในกลุ่มนักศึกษาปริญญาตรีส่วนใหญ่จะรู้จักเกี่ยวกับหุ้นในวิชาเรียนปริญญาตรีและส่วนใหญ่คิดว่าตนเองมีความรู้เกี่ยวกับการลงทุนน้อย และพบว่าอินเตอร์เน็ตเป็นสื่อหลักที่คนกลุ่มนี้สามารถเข้าถึงได้ โดยสามอันดับแรกได้แก่ Facebook/Google และ Pantip ตามลำดับ ทั้งนี้ กลุ่มคนวัย 20 – 25 ปี(Undergraduate และ First jobber) เป็นกลุ่มหลักที่น่าสนใจ เพราะมีความพร้อมต่อการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์มากกว่ากลุ่มที่มีอายุ 26 – 29 ปี(Worker) เพราะจะมีภาระทางครอบครัวมากขึ้น

กลุ่มคนที่กำลังศึกษา หรือจบในคณะพาณิชยศาสตร์ บัญชี การจัดการ และเศรษฐศาสตร์จะมีโอกาสเป็นผู้ลงทุนในตลาดหลักทรัพย์มากกว่าศึกษาในคณะอื่นๆ

กลุ่มผู้ลงทุนในตลาดหลักทรัพย์กว่าร้อยละ 52 มีการรับทราบจากเพื่อน หรือคนรู้จักเกี่ยวกับแหล่งที่ทำให้รู้จักเกี่ยวกับหุ้น(Word of Mouth)

กลุ่มที่ไม่เคยลงทุนแต่คาดว่าจะลงทุนในอนาคต ร้อยละ 53 ไม่มีความพร้อมทางการเงินเพียงพอ, ร้อยละ 41 ไม่มีความรู้เรื่องการลงทุน และร้อยละ 36 กลัวความเสี่ยง

สาเหตุที่กลุ่มคนวัย 20 – 29 ปี ที่ไม่เคยลงทุน และไม่คาดว่าจะลงทุนในอนาคต กว่าร้อยละ 46 กลัวความเสี่ยง, ร้อยละ 42 คิดว่าตนเองไม่มีความรู้เรื่องการลงทุนในตลาดหุ้น และ ร้อยละ 41 ไม่มีความพร้อมทางการเงินเพียงพอ

สาเหตุที่กลุ่มที่มีความรู้ และมีการรับรู้ในผลิตภัณฑ์และบริการของตลาดหลักทรัพย์ปฏิเสธที่จะเข้ามาเป็นลูกค้า เพราะส่วนใหญ่คิดว่าการลงทุนซื้อขายหุ้นจะต้องมีวงเงินเริ่มต้นสูง

วิธาน เจริญผล(2550) ได้ศึกษาเรื่อง 30 ปี ลงทุนสินทรัพย์ไทย ประเภทใดให้ผลตอบแทนสูงสุด โดยได้ศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ประเภทต่างๆ ทั้งหุ้น พันธบัตร เงินฝากธนาคาร และทองคำในรอบระยะเวลา 30 ปี (2518 – 2548) พบว่าหากถือสินทรัพย์ในระยะยาวแล้วหุ้นจะเป็นสินทรัพย์ที่ให้ผลตอบแทนสูงสุดกว่าร้อยละ 2,900 ซึ่งจะมากกว่าการถือเงินฝาก 3 เท่า และมากกว่าการถือครองพันธบัตร 1.5 เท่า

ปฐมาภรณ์ นิธิชัย(2556) ได้ศึกษาเรื่อง วิเคราะห์พอร์ทลงทุนของมนุษย์เงินเดือนก่อนวัยเกษียณกับการเพิ่มโอกาสเกษียณสุข พบว่ากลุ่มตัวอย่างซึ่งส่วนใหญ่จัดว่ามีรายได้สูง มีรายได้เฉลี่ย 45,225 บาทต่อเดือน โดยประมาณร้อยละ 40 ของกลุ่มตัวอย่าง มีโอกาสที่เงินออมจะไม่เพียงพอสำหรับวัยเกษียณ และร้อยละ 60 ของผู้ที่มีโอกาสออมเงินไม่พอตระหนักว่าตนเองยังออมไว้น้อยเกินไป โดยกลุ่มตัวอย่างที่ออมไม่พอประเมินว่าต้องการใช้เงินหลังเกษียณเป็นเวลา 20 ปี

แต่โดยเฉลี่ยเงินออมจะหมดในปีที่ 9 หลังเกษียณซึ่งควรปรับแนวทางการออมโดยการเลือกลงทุนในสินทรัพย์ที่ให้ผลตอบแทนสูงขึ้น

พัดชา จุนอนันตธรรม(2554) ได้ศึกษาเรื่อง ผลการสำรวจผู้ลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย(Investor Research Survey) พบว่าช่องทางการออม หรือลงทุนที่กลุ่มตัวอย่างผู้ลงทุนส่วนใหญ่(มากกว่าร้อยละ 50) รู้จักและลงทุนในปัจจุบัน คือ เงินฝาก/สลากออมสิน/หุ้นสหกรณ์/ประกันชีวิต/กองทุนรวม LTF และหุ้นสามัญ โดยกลุ่มตัวอย่างผู้ลงทุนจำนวนมากไม่รู้จักและยังไม่ลงทุนในผลิตภัณฑ์ทางการเงินในตลาดทุนจำพวก กองทุนรวมหุ้น ใบสำคัญแสดงสิทธิ(Warrant) อีทีเอฟ(ETF) ตราสารอนุพันธ์(Derivative) ทั้งนี้ผู้ลงทุนที่ซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านทางอินเตอร์เนทอย่างเดียวคิดเป็นร้อยละ 62 เป็นเพศชาย อายุต่ำกว่า 34 ปี และรายได้ส่วนตัวต่ำกว่า 40,000 บาทต่อเดือน และพบว่าสัดส่วนผู้ลงทุนเพศหญิง อายุมากกว่า 34 ปีและรายได้ส่วนตัวมากกว่า 40,000 บาทต่อเดือน ส่วนใหญ่จะซื้อขายหุ้นผ่านทางเจ้าหน้าที่การตลาด โดยสาเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้ลงทุนไม่ซื้อขายหุ้นผ่านทางอินเตอร์เน็ท ก็คือ การขาดความมั่นใจในระบบความปลอดภัยของการซื้อขายผ่านทางอินเตอร์เน็ท และไม่มีความรู้เกี่ยวกับการซื้อขายดังกล่าวเพียงพอ

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ลงทุนส่วนใหญ่ในการเลือกหุ้น ในกลุ่มที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี คือการฟังความเห็นของคนรอบข้าง หรือเจ้าหน้าที่การตลาดมีความสำคัญสำหรับนักลงทุนที่มีความรู้น้อย ประสบการณ์การลงทุนสั้นกว่า

ปัจจัยสำคัญที่ใช้ในการเลือกบริษัทหลักทรัพย์ ในกลุ่มผู้ลงทุนที่ซื้อขายหุ้นผ่านทางเจ้าหน้าที่การตลาดอย่างเดียวเลือกให้ความสำคัญ เรื่องความรู้/คำแนะนำ จรรณยาบรรณ ความเอาใจใส่ และความน่าเชื่อถือของเจ้าหน้าที่การตลาดมากที่สุด

สง่า บรรจงประเสริฐ และ กนิยะ อิสริยะประชา(2554) ได้ศึกษาเรื่อง ผลการวิจัยโครงการวิจัยผู้ลงทุน(Investor Research Survey) พบว่านักลงทุนส่วนใหญ่ อายุระหว่าง 25 – 49 ปี โดยเป็นเพศชายร้อยละ 63 และเพศหญิงร้อยละ 37 และมีรายได้เฉลี่ยระหว่าง 20,000 – 39,999 บาทต่อเดือนสำหรับนักลงทุนในต่างจังหวัด จะมีรายได้เฉลี่ยระหว่าง 40,000 – 99,999 บาทต่อเดือนสำหรับนักลงทุนในกรุงเทพ และปริมณฑล และร้อยละ 82 ของนักลงทุนทั้งหมดจะมีการซื้อขายหุ้นภายใน 1 ปีที่ผ่านมา และร้อยละ 76 ของนักลงทุนทั้งหมดจะมีการถือครองกองทุนรวม โดยสินทรัพย์ที่นักลงทุนมีการงทุนมากที่สุดได้แก่ เงินฝาก และประกันชีวิตตามลำดับ สำหรับผลิตภัณฑ์ในตลาดทุนที่มีการลงทุนมากที่สุดได้แก่หุ้นสามัญ และ LTF, RMF และกองทุนรวมหุ้นอื่นๆ ทั้งนี้สัดส่วนการซื้อขายหลักทรัพย์ส่วนใหญ่ในกลุ่มนักลงทุนที่อายุต่ำกว่า 34 ปี และกลุ่มรายได้ต่ำกว่า 100,000 บาทต่อเดือน จะใช้ช่องทางอินเตอร์เน็ทเท่านั้น ส่วนนกลุ่มอายุมากกว่า 34 ปี และรายได้มากกว่า 100,000 บาทต่อเดือน จะใช้ผ่านช่องทางเจ้าหน้าที่การตลาดมากกกว่า โดย

สาเหตุสำคัญที่นักลงทุนไม่ซื้อขายหุ้นผ่านอินเตอร์เน็ทเนื่องจาก ไม่มีความมั่นใจกับระบบความปลอดภัยในการซื้อขายผ่านทางอินเตอร์เน็ท ร้อยละ 26, ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการซื้อขายทางอินเตอร์เน็ทเพียงพอ ร้อยละ 21 และ ไม่มีผู้ให้คำปรึกษาเหมือนกับการพูดคุยผ่านเจ้าหน้าที่การตลาด(มาร์เก็ตติ้ง) ร้อยละ 15

นักลงทุนร้อยละ 98 ให้ความสำคัญกับความรู้ของตนเองที่เพียงพอสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจซื้อขาย และร้อยละ 96 ให้ความสำคัญกับข้อมูลข่าวสารสำหรับประกอบการซื้อขายที่มีคุณภาพและแพร่หลายมากขึ้น

นักลงทุนร้อยละ 77 เคยแนะนำให้คนรู้จักเข้ามาลงทุนในตลาดทุน และผู้ที่ได้รับการแนะนำร้อยละ 60 จะตัดสินใจลงทุน

ฝ่ายการตลาดผู้ลงทุน สถาบันวิจัยเพื่อตลาดทุน(2551) ได้ศึกษาเรื่อง โครงการวิจัยนักลงทุน(Investor Research Program) พบว่าประชาชนที่มีรายได้ระดับกลาง ส่วนใหญ่รู้จักหุ้น(หลักทรัพย์) แต่ยังไม่สนใจลงทุน

สำหรับนักลงทุนที่รู้จัก ETF(Exchange traded fund) เหตุผลสำคัญร้อยละ 30 ที่ทำให้ผู้ที่รู้จัก ETF แต่ไม่สนใจลงทุนใน ETF คือ ไม่ทราบข้อมูลข่าวสารของการลงทุนประเภทนี้ และเหตุผลสำคัญร้อยละ 24 ของผู้ที่สนใจแต่ไม่ลงทุนใน ETF คือ ยังไม่มีความรู้เพียงพอที่จะสามารถวิเคราะห์ข้อมูลประกอบการลงทุนได้ และร้อยละ 19 คิดว่าไม่มีเวลาเพียงพอที่จะติดตามความเคลื่อนไหวของตลาด

สาเหตุที่ทำให้นักลงทุนส่วนใหญ่เข้ามาซื้อขายครั้งแรก ร้อยละ 38 คิดว่าเป็นการลงทุนที่ให้ผลตอบแทนที่ดี และร้อยละ 19 มีเพื่อนหรือญาติแนะนำ โดยร้อยละ 69 ของนักลงทุนเมื่อเข้ามาลงทุนแล้วมักจะลงทุนอย่างต่อเนื่องไม่เคยหยุดทำการซื้อขายเกิน 6 เดือน

ในการเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ นักลงทุนให้ความสำคัญกับตัวบริษัทหลักทรัพย์ร้อยละ 33, ให้ความสำคัญกับตัวเจ้าหน้าที่การตลาดร้อยละ 35 และร้อยละ 32 ให้ความสำคัญกับตัวบริษัท และเจ้าหน้าที่การตลาดเท่าๆกัน โดยร้อยละ 27 ของนักลงทุนมีปัญหาในการใช้บริการบริษัทหลักทรัพย์ ซึ่งปัญหาที่พบมากที่สุด ร้อยละ 29 คือ เจ้าหน้าที่การตลาด(มาร์เก็ตติ้ง) ไม่มีความรู้เพียงพอ ไม่น่าเชื่อถือ

กรณีที่บริษัทหลักทรัพย์ไปเปิดในสถานที่ๆสะดวก ประชาชนที่มีรายได้ระดับกลางร้อยละ 28 จะหันมาสนใจซื้อขายหุ้นเพิ่มขึ้น โดยสถานที่ๆสะดวกที่นักลงทุนอยากให้บริษัทหลักทรัพย์ไปเปิดร้อยละ 56 ได้แก่ห้างสรรพสินค้า, ร้อยละ 52 ได้แก่ธนาคาร, ร้อยละ 28 ได้แก่อาคารสำนักงาน และร้อยละ 8 ได้แก่สำนักงานกลาของหมู่บ้านจัดสรร(บุคคลหนึ่งคนสามารถเลือกสถถานที่ได้มากกว่า 1 สถานที่)

นักลงทุนมีการใช้ข้อมูลข่าวสารจากเวบไซต์ของตลาดหลักทรัพย์มากกว่าประชาชนที่มีรายได้ระดับกลาง โดยเวบไซต์ที่ใช้บ่อยที่สุดคือ เวบไซต์ www.settrade.com

บทที่ 3
วิธีการดำเนินงานวิจัย

การดำเนินการวิจัยเรื่อง “การศึกษาแนวทางส่งเสริมการตัดสินใจเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์เพื่อการออม และลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาหาแนวทางส่งเสริมการตัดสินใจเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview)

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

รูปแบบวิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยข้อมูลที่ทำการศึกษาได้มาจาก

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

เป็นการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ โดยตรงจากผู้ที่มีการเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์แล้ว, ผู้ที่ยังไม่มีการเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ และเจ้าหน้าที่การตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกอย่างไม่เป็นทางการ คือการสัมภาษณ์โดยการพูดคุยแบบเป็นกันเองเพื่อที่ผู้ถูกสัมภาษณ์จะไม่รู้สึกถูกบังคับหรือกดดันให้ตอบคำถามซึ่งจะทำให้ได้คำตอบที่เป็นจริงมากที่สุด แต่จะมีคำถามหลักๆ ที่ใช้เพื่อให้ได้คำตอบตรงตามจุดประสงค์ของการทำงานวิจัยฉบับนี้

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

โดยการหาข้อมูลจากการค้นคว้าจากรายงานการวิจัยและบทความที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน ที่ใช้เป็นแนวทางการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ กลุ่มพนักงานบริษัท เพศชาย และเพศหญิง อายุระหว่าง 22 – 45 ปี จากหลากหลายสาขาอาชีพ ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล

วิธีเลือกตัวอย่าง

เลือกตัวอย่างผู้ถูกสัมภาษณ์ที่มีประสบการณ์ในการเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์แล้ว และยังไม่มีการเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ เพื่อที่จะได้มุมมอง ตลอดจนปัญหา และอุปสรรคในการเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ที่ชัดเจน และตรงประเด็น

เครื่องมือวิจัย : แนวคำถามหลักที่ใช้ในการสัมภาษณ์

ผู้ทำการศึกษาเลือกใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกอย่างไม่เป็นทางการ (Unofficial In-depth Interview) โดยมีตัวอย่างคำสัมภาษณ์หลักๆ ดังนี้

1. ปัจจุบันมีการออม หรือลงทุนในสินทรัพย์ประเภทใด
2. สนใจเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์(หุ้น) หรือไม่, สนใจมานานเท่าไร และเหตุใดจึงสนใจ
3. ปัจจุบันมีการเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์แล้วหรือยัง
4. กรณีที่มีการเปิดแล้ว บัญชีซื้อขายที่เปิดเป็นแบบใด, ผ่านเจ้าหน้าที่การตลาด (Marketing) หรือผ่าน Internet, เปิดมานานเท่าไร
5. กรณียังไม่มีการเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ เป็นเพราะสาเหตุใด
6. หากจะเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ จะเปิดแบบใด ผ่านเจ้าหน้าที่การตลาด (Marketing) หรือผ่านอินเตอร์เน็ท เพราะเหตุผลใด
7. ข้อเสนอแนะที่จะช่วยส่งเสริมให้คุณตัดสินใจเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลมีการดำเนินการ 2 รอบ ดังนี้

1. Pilot Interview ผู้วิจัยสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 ท่าน โดยเป็นเจ้าหน้าที่การตลาด 2 ท่าน, ผู้มีบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์แล้ว 3 ท่าน เพื่อดูลักษณะของคำถามและคำตอบเพื่อที่จะได้กลับมาปรับคำถามและรู้ว่าควรถามอย่างไรเพื่อให้ได้คำตอบที่จะตอบโจทย์ปัญหางานวิจัย

2. In-depth Interview หลังจากการทดลองถามจากกลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนแรกจนเข้าใจถึงแนวทางของคำถามแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่ตรงตามเป้าหมาย คือ ต้องเป็นผู้ที่ยังไม่มีการเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์จำนวน 10 ท่าน เพื่อที่จะได้เห็นมุมมองของผู้ไม่มีบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทำโดยการรวบรวมคำตอบของผู้ถูกสัมภาษณ์ทุกท่าน แล้วนำมาจัดหมวดหมู่ว่าคำตอบต่างๆ ของแต่ละคำถาม จะนำมาจัดอยู่ในกลุ่มของคำตอบว่าอย่างไร เนื่องจากบางคำถามเป็นคำถามปลายเปิด ดังนั้นการสนทนาระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์แต่ละท่านจะไม่มีคำตอบตายตัวที่เหมือนกันทุกคำพูด ผู้วิจัยจึงต้องนำคำตอบต่างๆมาวิเคราะห์และจัดแบ่งประเภทของคำตอบต่างๆ โดยนำทฤษฎีฐานรากมาประยุกต์ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

บทที่ 4
ผลการวิจัย

การศึกษาใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบไม่เป็นทางการ (Informal and In-depth Interview) ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง 15 คนที่ที่มีประสบการณ์ในการเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์แล้ว และยังไม่มีการเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ ดังที่กล่าวในบทที่ 3 กรอบในการสนทนามี 3 ประเด็นหลัก คือ 1) เหตุผลที่สนใจลงทุนในหลักทรัพย์(หุ้น) 2) สาเหตุที่ยังไม่มีการเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ 3) ข้อเสนอเสนอแนะที่จะช่วยส่งเสริมให้มีการเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ถูกวิเคราะห์ด้วยเทคนิคประยุกต์จากระเบียบวิธีทฤษฎีฐานราก (Grounded Theory) ซึ่งเริ่มจากข้อมูลจากตัวอย่างที่เจาะจงขั้นต้น(Pilot Interview) จำนวน 5 คน แล้วจึงวิเคราะห์หาข้อสรุปขั้นต้นเพื่อหาคำอธิบายเชิงทฤษฎีที่มีลักษณะทั่วไปของข้อมูลนั้น จากนั้นจึงสัมภาษณ์อีก 10 คน แล้วทำการวิเคราะห์ตามกรอบที่สร้างขึ้นจากข้อมูลขั้นต้น

ข้อมูลทั่วไปด้านประชากรศาสตร์

ผู้วิจัยได้จำแนกผู้ถูกสัมภาษณ์ ออกเป็น 2 กลุ่มตามเพศคือ ชายและหญิง เป็นชายจำนวน 7 คน (47%) และหญิงจำนวน 8 คน (53%) โดยแบ่งตามช่วงอายุออกเป็น 4 กลุ่มคือ อายุ 20-24 ปี, อายุ 25-50 ปี, อายุ 31-35 ปี, และอายุมากกว่า 35 ปี ดูตาราง 4.1

ตาราง 4.1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ถูกสัมภาษณ์ จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	7	47
หญิง	8	53
รวม	15	100

ผู้วิจัยพบว่าผู้ถูกสัมภาษณ์ส่วนใหญ่ร้อยละ 60 อยู่ในช่วงอายุ 31-35 ปี รองลงมาร้อยละ 27 อยู่ในช่วงอายุ 25-30 ปี รองลงมาร้อยละ 7 อยู่ในช่วงอายุ 20 - 24 ปี ซึ่งเท่ากันกับช่วงอายุมากกว่า 35 ปีขึ้นไป ดูตารางที่ 4.2

ตาราง 4.2 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ถูกสัมภาษณ์ จำแนกตามช่วงอายุ

ช่วงอายุ	จำนวน	ร้อยละ
20 - 24 ปี	1	7
25 - 30 ปี	4	27
31 - 35 ปี	9	60
> 35 ปี	1	7
รวม	15	100

ตาราง 4.3 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ถูกสัมภาษณ์ จำแนกตามระดับการศึกษา

การศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ปริญญาตรี	8	53
ปริญญาโท	7	47
รวม	15	100

ข้อมูลของผู้ถูกสัมภาษณ์ถูกจำแนกตามระดับการศึกษาไว้ในตารางที่ 4.3 โดยพบว่าผู้ถูกสัมภาษณ์จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 53 ของผู้ถูกสัมภาษณ์ทั้งหมด จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี และอีก 7 คนจบการศึกษาในระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 47 ของผู้ถูกสัมภาษณ์ทั้งหมด

ตาราง 4.4 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ถูกสัมภาษณ์ จำแนกตามสาขาที่จบการศึกษา

สาขาที่จบการศึกษา	จำนวน
บัญชี	4
กฎหมาย	3
บริหารธุรกิจ	3
เทคโนโลยีสารสนเทศ	1
วิศวกรรมศาสตร์	1
เศรษฐศาสตร์	1
วิทยาศาสตร์	1
ทรัพยากรมนุษย์	1
รวม	15

จากตาราง 4.4 ผู้ถูกสัมภาษณ์จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 27 จบการศึกษาสาขาบัญชี รองลงมาจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 20 จบการศึกษาสาขากฎหมาย และรองลงมาจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 20 จบการศึกษาสาขาบริหารธุรกิจ และผู้วิจัยได้กำหนดช่วงรายได้ของผู้ถูกสัมภาษณ์ เป็น 4 กลุ่ม ดังปรากฏในตารางที่ 4.5

ตาราง 4.5 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ถูกสัมภาษณ์ จำแนกตามช่วงรายได้

ช่วงรายได้	จำนวน	ร้อยละ
10,000 - 25,000 บาท	2	13
25,001 - 40,000 บาท	8	54
40,001 - 60,000 บาท	2	13
60,000 บาท ขึ้นไป	3	20
รวม	15	100

จากตารางที่ 4.5 พบว่าผู้ถูกสัมภาษณ์ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 54 มีรายได้อยู่ในช่วง 25,000 - 40,000 บาท และรองลงมา จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 20 มีรายได้สูงกว่า 60,000 บาท

ตาราง 4.6 ข้อมูลแสดงจำนวนสินทรัพย์ที่ผู้ถูกสัมภาษณ์ถือครอง

จำนวนสินทรัพย์ที่ลงทุน	จำนวน	ร้อยละ
1 ประเภท	6	40
2 ประเภท	2	13
3 ประเภท	2	13
4 ประเภท	1	7
5 ประเภท ขึ้นไป	4	27
รวม	15	100

จากตาราง 4.6 พบว่า ผู้ถูกสัมภาษณ์จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 40 ของผู้ถูกสัมภาษณ์ถือครองสินทรัพย์เพียง 1 ประเภท และจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 27 ของผู้ถูกสัมภาษณ์ถือครองสินทรัพย์ 5 ประเภทขึ้นไป

ตาราง 4.7 ข้อมูลแสดงจำนวนผู้ถูกสัมภาษณ์ที่มีบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์

การเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์	จำนวน	ร้อยละ
มีบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์	3	20
ไม่มีบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์	12	80

จากตาราง 4.7 ผู้วิจัยพบว่า ผู้ถูกสัมภาษณ์จำนวน 12 คน คิดเป็นจำนวน ร้อยละ 80 ของผู้ถูกสัมภาษณ์ทั้งหมด ยังไม่มีบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ และมีจำนวน 3 คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 23 มีบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์แล้ว (ผู้ถูกสัมภาษณ์จำนวน 2 คน เป็นเจ้าหน้าที่การตลาด จึงไม่มีการเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์)

ตาราง 4.8 ข้อมูลแสดงระยะเวลาของผู้ถูกสัมภาษณ์ที่ยังไม่มีบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ แต่รู้จัก และสนใจการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์

ระยะเวลาที่ให้ความสนใจ	จำนวน	ร้อยละ
มากกว่า 1 ปี แต่ไม่ถึง 3 ปี	5	50
มากกว่า 3 ปี แต่ไม่ถึง 5 ปี	4	40
มากกว่า 5 ปี ขึ้นไป	1	10
รวม	10	100

จากตาราง 4.8 พบว่า ผู้ถูกสัมภาษณ์จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ของผู้ถูกสัมภาษณ์ที่ยังไม่มีบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ มีความสนใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์มานานกว่า 1 ปี แต่ไม่ถึง 3 ปี รองลงมาจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 40 ของผู้ถูกสัมภาษณ์ที่ยังไม่มีบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ มีความสนใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์มานานกว่า 3 ปี แต่ไม่ถึง 5 ปี และผู้ถูกสัมภาษณ์จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ของผู้ถูกสัมภาษณ์ที่ยังไม่มีบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ มีความสนใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์มานานกว่า 5 ปีแล้ว

ตาราง 4.9 ข้อมูลแสดงจำนวนเงินที่ผู้ถูกสัมภาษณ์คิดว่าต้องใช้ในการเริ่มลงทุนในตลาดหลักทรัพย์

จำนวนเงินที่คิดว่าใช้ในการเริ่มลงทุนในตลาดหลักทรัพย์	จำนวน	ร้อยละ
ประมาณ 100,000 บาท	2	15
ประมาณ 50,000 บาท	7	54
ประมาณ 20,000 บาท	1	7
ประมาณ 10,000 บาท	1	8
ประมาณ 5,000 บาท	1	8
ไม่มีกำหนด	1	8
รวม	13	100

จากตาราง 4.9 พบว่าผู้ถูกสัมภาษณ์จำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 54 คิดว่าต้องใช้เงินเริ่มต้นลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ประมาณ 50,000 บาท ขึ้นไป และผู้ถูกสัมภาษณ์จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 15 คิดว่าต้องใช้เงินเริ่มต้นลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ประมาณ 100,000 บาท ขึ้นไป

ตาราง 4.10 ข้อมูลแสดงเหตุผลที่ทำให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ที่ไม่ได้เป็นเจ้าหน้าที่การตลาดหลักทรัพย์สนใจลงทุนเกี่ยวกับหุ้น

เหตุผลที่สนใจลงทุนเกี่ยวกับหุ้น	จำนวน	ร้อยละ
มีคนในครอบครัวลงทุนอยู่แล้ว	4	31
สนใจลงทุนด้วยตนเอง	1	8
จบจากคณะที่ให้ความรู้	3	23
เพื่อน หรือคนรู้จัก(Word of mouth)	5	38
รวม	13	100

จากตาราง 4.10 พบว่าผู้ถูกสัมภาษณ์ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 38 ของผู้ถูกสัมภาษณ์ที่ไม่ได้เป็นเจ้าหน้าที่การตลาดหลักทรัพย์สนใจลงทุนเกี่ยวกับหุ้นจากเพื่อน หรือคนรู้จัก (Word of mouth) รองลงมาผู้ถูกสัมภาษณ์ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 31 ของผู้ถูกสัมภาษณ์ที่ไม่ได้เป็นเจ้าหน้าที่การตลาดหลักทรัพย์สนใจลงทุนเกี่ยวกับหุ้นเนื่องจากมีคนในครอบครัวลงทุนอยู่แล้ว และผู้ถูกสัมภาษณ์ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 23 ของผู้ถูกสัมภาษณ์ที่ไม่ได้เป็นเจ้าหน้าที่การตลาดหลักทรัพย์สนใจลงทุนเกี่ยวกับหุ้นเนื่องจากจบจากคณะที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการลงทุนในหุ้น โดยมีผู้สัมภาษณ์ที่ไม่ได้เป็นเจ้าหน้าที่การตลาดหลักทรัพย์เพียง 1 คน คิดเป็นร้อยละ 8 สนใจลงทุนในหุ้นด้วยตนเอง

ตาราง 4.11 ข้อมูลแสดงเหตุผลที่ทำให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ที่สนใจลงทุนเกี่ยวกับหุ้น ยังไม่เปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์

เหตุผลที่ยังไม่เปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์	จำนวน	ร้อยละ
ใช้เงินลงทุนมาก	4	40
คิดว่าเป็นเรื่องยาก และไม่เข้าใจ	3	30
รู้สึกว่าเสี่ยงเกินไป(กลัวขาดทุน)	3	30
รวม	10	100

จากตาราง 4.11 พบว่า ผู้ถูกสัมภาษณ์ที่ยังไม่มีบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ และมีความสนใจลงทุนเกี่ยวกับหุ้น จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 40 ยังไม่มีบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ เพราะเข้าใจว่าต้องใช้เงินลงทุนมาก รองลงมา จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 30 ยังไม่มีบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์

เพราะคิดว่าเป็นเรื่องยาก และไม่เข้าใจ โดยผู้ถูกสัมภาษณ์อีกจำนวน 3 คนคิดเป็นร้อยละ 30 ยังไม่เปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ เพราะรู้สึกว่าเสี่ยงเกินไป(กลัวขาดทุน)

ตาราง 4.12 ข้อมูลแสดงข้อแนะนำแนวทาง หรือวิธีที่จะช่วยส่งเสริมให้มีการเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์

ข้อแนะนำแนวทาง หรือวิธีที่จะช่วยส่งเสริมให้มีการเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์	**จำนวน**	**ร้อยละ**
Promotion โดยให้เพื่อนแนะนำเพื่อน	5	33
จัดคอร์สอบรมให้ความเข้าใจ	1	7
มีคนให้คำแนะนำ และตอบข้อสงสัยก่อนเปิดบัญชี	9	60
รวม	15	100

บทที่ 5
บทอภิปราย

ในบทนี้จะทำการอภิปรายผลที่ได้จากการการศึกษาการศึกษาแนวทางส่งเสริมการเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์เพื่อการออม และลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งผลการศึกษาจะนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอแนะในการกำหนดแนวทางเพื่อช่วยส่งเสริมการออม และลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ ดังนั้น รูปแบบของการออกแบบวิจัยจึงมุ่งศึกษาว่ามีสาเหตุใดบ้างที่ทำให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ไม่มีบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ ในส่วนของการสัมภาษณ์จะใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกแบบไม่เป็นทางการ (Informal and In-depth Interview) ในบทนี้จะนำเสนอการวิเคราะห์ผลที่ได้จากการศึกษา ดังนี้

จากผลการวิจัยในบทที่ 4 พบว่าเหตุผลที่ผู้ถูกสัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความสนใจลงทุนเกี่ยวกับหุ้น เนื่องจากมีเพื่อน หรือคนรู้จักแนะนำ หรือมีคนในครอบครัวลงทุนอยู่แล้ว ซึ่งตรงกับผลการศึกษาของสง่า บรรจงประเสริฐ และ กนิยะ อิสริยะประชา ที่ได้ศึกษาเรื่อง ผลการวิจัยโครงการวิจัยผู้ลงทุน(Investor Research Survey) ซึ่งนักลงทุนร้อยละ 77 เคยแนะนำให้คนรู้จักเข้ามาลงทุนในตลาดทุน และจากผลการศึกษาจะพบว่าในกลุ่มผู้ถูกสัมภาษณ์ที่ยังไม่มีบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ มีความสนใจลงทุนเกี่ยวกับหุ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของฝ่ายการตลาดผู้ลงทุนสถาบันวิจัยเพื่อตลาดทุน(2551) ได้ศึกษาเรื่อง โครงการวิจัยนักลงทุน(Investor Research Program) พบว่าประชาชนที่มีรายได้ระดับกลาง ส่วนใหญ่รู้จักหุ้น(หลักทรัพย์) แต่ยังไม่สนใจลงทุน

ผู้ถูกสัมภาษณ์ที่ยังไม่มีบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ทั้งหมดมีความสนใจลงทุนเกี่ยวกับหุ้นมากกว่า 1 ปี ขึ้นไป และบางคนมีความสนใจมานานกว่า 5 ปี และเมื่อสอบถามถึงเหตุผลของผู้ถูกสัมภาษณ์ที่ไม่มีบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์พบว่า ร้อยละ 40 บอกว่า เนื่องจากต้องใช้เงินลงทุนสูง โดยอีกร้อยละ 30 คิดว่าเป็นเรื่องยากและไม่เข้าใจ และอีกร้อยละ 30 รู้สึกว่าเสี่ยงเกินไป(กลัวขาดทุน)

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้สอบถามถึงจำนวนเงินที่ผู้สนใจลงทุนเกี่ยวกับหุ้นคิดว่าจะต้องใช้ในการเริ่มต้นลงทุนในหุ้น ผู้ถูกสัมภาษณ์เกือบร้อยละ 70 ตอบว่าต้องใช้เงินระหว่าง 50,000 – 100,000 บาท ซึ่งเป็นความเข้าใจที่ผิด เนื่องจากการลงทุนในหุ้นไม่ได้มีการกำหนดขั้นต่ำ อาจใช้เงินเพียงแค่หลักร้อย หรือหลักพันก็สามารถเริ่มต้นลงทุนได้แล้ว ดังนั้น การที่ผู้ถูกสัมภาษณ์บาง

คนเข้าใจว่าต้องใช้เงินจำนวนมาก จึงเป็นผลให้ละเลย หรือตัดสินใจในการลงทุนในสินทรัพย์ต่างๆ ผิดไป

เมื่อสอบถามถึงแนวทาง หรือวิธีที่จะช่วยส่งเสริมให้มีการเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ ผู้ถูกสัมภาษณ์ ร้อยละ 60 อยากให้มีการให้คำแนะนำ และตอบข้อสงสัยก่อนเปิดบัญชี และอีกร้อยละ 7 ตอบว่าให้จัดคอร์สอบรมเพื่อให้ความเข้าใจ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ถูกสัมภาษณ์ส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ และความเข้าใจต่างๆในการเริ่มต้นลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ เพราะไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการจัดคอร์สอบรม ตลอดจนการให้คำแนะนำและตอบข้อสงสัยต่างๆ ล้วนแล้วแต่เป็นการให้มีการให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเริ่มต้นลงทุนเพื่อสร้างความรู้ และความเข้าใจทั้งสิ้น สำหรับกลุ่มผู้ถูกสัมภาษณ์ที่รู้สึกว่าเสี่ยงเกินไป(กลัวขาดทุน) ยอมรับว่าไม่มีการศึกษาในเรื่องของการลงทุนเลย ซึ่งจากแนวคิดทฤษฎีเรื่องการตัดสินใจ การตัดสินใจจะอยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่สำคัญ 2 ประการคือ องค์ประกอบที่ควบคุมได้ และองค์ประกอบที่ควบคุมไม่ได้ ซึ่งการให้ความรู้ตลอดจนข้อมูลต่างๆเบื้องต้นที่จำเป็นสำหรับการลงทุนเป็นองค์ประกอบที่ควบคุมได้ จะสามารถช่วยให้ ผู้ที่ยังไม่มีการเปิดบัญชีตัดสินใจได้ดีขึ้น ซึ่งอาจเทียบเคียงได้กับการศึกษาของคุณสง่า บรรจงประเสริฐ และ กนิยะ อิสริยะประชา ผลการวิจัยโครงการวิจัยผู้ลงทุน(Investor Research Survey) (2554) กรณีที่นักลงทุนที่รู้จัก ETF(Exchange traded fund) แต่เหตุผลสำคัญร้อยละ 24 ของผู้ที่สนใจแต่ไม่ลงทุนใน ETF คือ ยังไม่มีความรู้เพียงพอที่จะสามารถวิเคราะห์ข้อมูลประกอบการลงทุนได้ ดังนั้น แม้ว่าวิธีการ หรือแนวทางต่างๆที่จะช่วยส่งเสริมให้มีการเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ ตามที่กล่าวมาแล้วจะต้องมีค่าใช้จ่าย ต้นทุน ค่าเสียเวลาต่างๆของบริษัทหลักทรัพย์เพิ่มขึ้น แต่ก็น่าจะคุ้มค่าต่อการส่งเสริม เนื่องจากผลการศึกษาของคุณสง่า บรรจงประเสริฐ และ กนิยะ อิสริยะประชา พบว่า ร้อยละ 69 ของนักลงทุนเมื่อเข้ามาลงทุนแล้วมักจะลงทุนอย่างต่อเนื่องไม่เคยหยุดทำการซื้อขายเกิน 6 เดือน นั่นหมายความว่า หากสามารถส่งเสริมให้มีการเข้ามาลงทุนในหุ้นได้ ร้อยละ 69 ก็น่าจะลงทุนตลอดไป

ดังนั้นบริษัทหลักทรัพย์ต่างๆ ควรจัดตั้งหน่วยงานเพื่อทำหน้าที่ในการให้ความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนให้ความรู้เชิงรุก โดยควรเริ่มในกลุ่มนักศึกษาที่กำลังจะจบการศึกษา เพราะกลุ่มนักศึกษากำลังจะเป็นกลุ่มคนที่มีรายได้ และจะต้องออมเงิน หรือลงทุนเพื่ออนาคต ทั้งนี้การให้ความรู้ ความเข้าใจจะต้องทำโดยไม่มีผลประโยชน์มาเกี่ยวข้อง เช่นการตั้งเป้าหาลูกค้า หรือนักลงทุนรายใหม่

บทที่ 6
บทสรุป

จากผลการศึกษาพบว่าผู้ถูกสัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความสนใจลงทุนเกี่ยวกับหลักทรัพย์ เนื่องจากมีเพื่อน หรือคนรู้จักแนะนำ หรือมีคนในครอบครัวลงทุนอยู่แล้ว แต่มีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อในเรื่องของการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ โดยพร้อมจะเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์เพื่อออมหรือลงทุนหากมีการให้ความรู้ ความเข้าใจ และคำแนะนำที่ถูกต้อง ทั้งนี้วิธีที่จะช่วยส่งเสริมให้มีการเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ ได้แก่ การให้คำแนะนำ และตอบข้อสงสัยก่อนเปิดบัญชี ตลอดจนการจัดคอร์สอบรมเพื่อให้ความเข้าใจ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ถูกสัมภาษณ์ส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ และความเข้าใจต่างๆในการเริ่มต้นลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ อย่างไรก็ตามการให้ความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนให้คำแนะนำในเบื้องต้นจะต้องเป็นคำแนะนำที่จำเป็น และเป็นการตอบข้อสงสัยของผู้ที่สนใจอย่างแท้จริง เนื่องจากเป็นก้าวแรกที่จะเริ่มลงทุนจริงๆ ดังนั้น ผู้ที่จะสามารถให้คำตอบ ให้ความรู้ และคำแนะนำต้องมีความรู้อย่างกว้างขวาง หากบริษัทหลักทรัพย์ต่างๆ เจ้าหน้าที่การตลาด หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่สามารถตอบข้อสงสัยให้กับผู้สนใจลงทุนได้ อาจเป็นการบั่นทอนความเชื่อมั่น ทำให้ผู้สนใจเกิดความไม่มั่นใจที่จะตัดสินใจลงทุน

ข้อจำกัดในการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัยตั้งแต่การกำหนดแนวทางในการสัมภาษณ์จนสิ้นสุดการสัมภาษณ์พบว่ามีข้อจำกัดดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์อาจมีความหลากหลายน้อยเกินไป
2. วรรณกรรมที่ศึกษามาอาจไม่สามารถเทียบเคียงได้โดยตรง เนื่องจากผลงานวิจัยต่างๆที่ค้นคว้ามาส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจลงทุน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างจะเป็นผู้ที่มีการลงทุนอยู่แล้ว แต่การศึกษานี้จะเป็นการศึกษาเหตุผลที่ทำให้ไม่มีการเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ ซึ่งเป็นก้าวแรกก่อนการลงทุน ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่ยังไม่มีการลงทุน แตกต่างจากวรรณกรรมอื่นๆ

บรรณานุกรม

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับตลาดการเงินและการลงทุนในหลักทรัพย์สำหรับผู้ขายหลักทรัพย์ 2549. สถาบันพัฒนาความรู้ตลาดทุนตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

จินดา อุดมชัยสกุล 2542. พฤติกรรมการลงทุนของนักลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. ภาคนิพนธ์ คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ.

ฉัตรชัย สิริเทวัญกุล 2555. การจัดสรรสินทรัพย์ลงทุนที่เหมาะสมกับวัยเกษียณ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ชนัธฌา ศิวโมกษธรรม และสรร พัวจันทร์ 2549. การเงินเชิงพฤติกรรม : กรณีศึกษาของพฤติกรรมนักลงทุนไทยในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ดร. นรพัชร์ อัศววัลลภ 2552. แนวทางการพัฒนาการจัดจาหน่ายกองทุนรวมของไทย สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

ปัญญาสมาพันธ์เพื่อการวิจัยความเห็นสาธารณะแห่งประเทศไทย พฤติกรรมการออมของคนไทยในช่วงภาวะเศรษฐกิจถดถอย 2552.

ปฐมาภรณ์ นิธิชัย 2556. วิเคราะห์พอร์ทลงทุนของมนุษย์เงินเดือนก่อนวัยเกษียณกับการเพิ่มโอกาสเกษียณสุข สถาบันวิจัยเพื่อตลาดทุน

พัดชา จุนอนันตธรรม 2554. ผลการสำรวจผู้ลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย(Investor Research Survey) สถาบันวิจัยเพื่อตลาดทุน

พัดชา จุนอนันตธรรม และ สุมิตรา ตั้งสมวรพงษ์ 2555. หุ้นปันผลขุมทรัพย์ของการลงทุน สถาบันวิจัยเพื่อตลาดทุน

รศ.วิทวัส รุ่งเรืองผล 2555. พฤติกรรมการออมและการลงทุนกลุมคนช่วงอายุ 20 – 29 ปี สถาบันวิจัยเพื่อตลาดทุน

วิธาน เจริญผล 2550. 30 ปี ลงทุนสินทรัพย์ไทย ประเภทใดให้ผลตอบแทนสูงสุด

สถาบันวิจัยเพื่อตลาดทุน 2554. ทำอย่างไรให้กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ และกองทุนสำรองเลี้ยงชีพตอบโจทย์การออมระยะยาวของคนไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

บรรณานุกรม(ต่อ)

สง่า บรรจงประเสริฐ และ กนิยะ อิสริยะประชา 2554. ผลการวิจัยโครงการวิจัยผู้ลงทุน(Investor Research Survey) สถาบันวิจัยเพื่อตลาดทุน

สง่า บรรจงประเสริฐ และ กนิยะ อิสริยะประชา 2553. ผลการวิจัยโครงการวิจัยผู้ลงทุน(Potential Investor Survey) สถาบันวิจัยเพื่อตลาดทุน

สถาบันวิจัยเพื่อตลาดทุน 2551 โครงการวิจัยนักลงทุน(Investor Research Program)The Nielsen Company โครงการวิจัยผู้ลงทุน

สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล 2556. สารประชากร

สุวิสาส์ เผ่าเหลืองทอง, ดร. ปติ พุทธวิบูลย์ 2555. ทำอย่างไรให้กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการและกองทุนสำรองเลี้ยงชีพตอบโจทย์การออมระยะยาวของคนไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อุรสา บรรณกิจโศภน 2553. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

Australian securities exchange 2013. Australian share ownership study 2013

Hong Kong Exchanges and Clearing Limited. Retail Investor Survey 2011

Laurence J. Kotlikoff , Concise Encyclopedia of Economics (2nd ed.)